

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 256. szám.

Nagy-Várad. Vasárnap 1912. november 10.

Konstantinápoly felé.

(—a.) A négy balkáni király ma-
gaéva tette Moltkénak szállóigévé
vált tervét, mellyel a német-francia
háboruban irányította a német csa-
patokat; getrenut marschieren, ve-
reinigt schlagen. Vagyis külön,
egyenként vonulni fel a csapatokkal,
hogy egyszerre többfelé foglalkoz-
tassák az ellenséget, lekössék annak
erejét, de egyesülni akkor, mikor a
halálos csapást kell mérnie az el-
lenségre.

Igy tettek a balkáni királyok, kik
egyszerre négy oldalról támadtak
Törökországra s most hogy a vég-
cél felé közelednek a másutt már
felszabadult csapatok (melyeknek
kevesebb dolguk is akadt) sietnek
egyesülni a bolgár főhadssereggel,
hogy együttesen vonuljanak be
Konstantinápolyba.

Most már ugyan úgy látszik, hogy
a bolgár hadak — bár sokat vesz-
tettek — magukban is képesek el-
bánni a teljesen demoralizált török
sereggel, mely vad futásban mene-
kül Konstantinápoly felé s elkép-
zelhetetlen rémületet okoz a török
főváros milliányi lakossága között.

Az utolsó védelmi vonal még áll,
még nem törték át a bolgár hadak
a csataldzsai védműveket, de Kon-
stantinápoly lakossága már is olyan
rémes napokat él, mint Páris a nagy
ostrom idejében.

Szaloniki már átesett a bünhő-
désen. Ez a város a forrása a török-
ök romlásának. Itt székelt a sza-
badkőműves nagypáholy, itt volt a
főfészke az ifju törököknek, kik
által hintették a maszlagot a kato-
naság között s ezzel teljesen meg-
rontották annak régi hősiességét
szellemét. Ezt a szemétfészket már

utólérte a sorsa. Előbb az éhező tö-
rök katonák dulták fel s mérszáról-
ták a keresztényeket és zsidókat
(50.000 zsidó lakik Szalonikiban!)
most pedig az ellenség kezébe ke-
rült s a mohamedánok jutottak ha-
sonló sorsra.

Konstantinápolyra még ezután
következnek a nehéz napok. A kurd
hordák ugyan már elkezdtek a gyuj-
togatást és mérszárólást, de az igazi
baj a csataldzsai csata után jön.

Legjobban attól félnek, hogy a
megvert, elzüllött, kiéhezett és le-
rongyolódott török csapatok rohan-
ják meg.

Erre ugyan a nobilis ellenfél a
bolgár fővezér garanciát vállal, hogy
ezt a bajt elhárítja Stambultól s a
menekülő török csapatokat nem Kon-
stantinápoly felé fogja üldözni, ha-
nem észak felé. Amde az ilyen min-
den fegyelemtől elszokott vad hor-
dákknak a futását bajos irányítani.

És ha ezt a bajt sikerülne is el-
kerülnie Stambulnak, a többi az
ellenséges csapatok bevonulását már
alig kerülheti el. Saját seregei nem
képesek többé feltartóztatni a diadal-
ról-diadalra haladó bolgár hadsere-
get. A nagyhatalmak óva intik ugyan
ettől Ferdinánd királyt, de népe oly
elementáris erővel kívánja e félez-
redéves vágyának megvalósítását,
hogy annak a király sem képes el-
lenállni. Rombolástól visszatartja se-
regét és feltüzi az Aja Sofia mec-
setre — amely tulajdonképpen az
Isteni Bölcsesség (Hagia Sophia) tisz-
teletére emelt kath. templom volt,
— feltüzi a megváltás jelét a ke-
resztet.

A kereszt e győzelmének min-
den igaz keresztény örül, de nyo-
mában az a nagy aggodalom jár,
hogy a győzelem nyomában járó

osztzkodásnál — ha a szerbek nem
fékeznek vágyukat a tenger után —
könnyen bonyodalom támadhat, mely
monarchiánkat is háboruba sodor-
hatja.

A háborúról szóló tudósításaink a követ-
kezők:

A szerbek a tenger felé.

Belgrád, nov. 9.

Zsivkovics tábornok serege, mely tüzér-
séggel részt vett Diakovnak a bevételénél,
most a fejer Drina mentén Skutari és a ten-
ger felé vonul.

Jankovics tábornoknak a hadoszlopa
Dibrának a bevétele után szintén a tenger-
part felé fog előrenyomulni. Durazzónak a
megszállását a szerbek biztosnak tekintik.

A bolgárok előnyomulása.

London, nov. 9.

A „Times“ jelenti Szófiából: Még
hivatalosan meg nem erősített hír
szerint a bolgár csapatok megszáll-
ták a csataldzsai vonalat.

A bolgárok garanciája.

Konstantinápoly, nov. 9.

A hatalmak közbelépésére a bolgár kor-
mány garanciát vállalt arra, hogy a meg-
vert török katonák nem fognak Konstanti-
nápolyba menekülni, hanem északi irány-
ban fogják őket üldözni.

A görög flotta Szalonikiban.

Athén, nov. 9.

Az Averosz görög cirkálóhajó és há-
rom görög torpedóhajó a Karaburau bom-
bázása után bement a szaloniki kikötőbe.

A börze és a háboru.

Bécs, nov. 9.

A délelőtti börze az Ausztria és Ma-
gyarország és Szerbia között való viszony-
nak megrosszabodása miatt nagyon ellany-

Linoleum
és szőnyeg ház.

HAAS LIPÓT

szövet-szőnyeg

és
Linoleum-szőnyeg

gyári raktár.

A Monarchia legolcsóbb árai. Dús választék.

GYÁRI RAKTÁR: Nagyvárad, Rákóczi-ut 5.
Telefon 463. sz.

RAKTÁRAK:

BUDAPEST
NAGYVÁRAD
DEBRECEN
KOLOZSVAR
TEMESVAR
CSERNOWITZ
SALZBURG

PÁRIS
WIEN
LEMBERG
TRIEST
FÜME
LINZ
GYOR

hult és az összes papirok árfolyamai jelentékenyen estek, így az osztrák hitel 4 koronával, államvasut 8 koronával, alpesi 4 koronával, Skoda 9 korona 50 fillérrel.

Konstantinápoly, nov. 9.

A honvédelem érdekében az összes hatalmakat Mahund Sefket basa kezében fogják egyesíteni. A nemzet bizalma is áldozatkészsége fokozódik.

A csataldzsi erődítések.

London, nov. 9.

Hadenköviből jelentik: A csataldzsi erődítések öre a hatalmas hegyvárak mellett is nem teszi azt a benyomást, hogy a törökök a hadi technikának mai színvonalán vannak. Az utakat kijavították ugyan útegek számára, de semmi élet sines rajtuk. Az egyes erődökbe hegyi ágyukat visznek. Csak a völgyben van nagyobb élet s mindenfelé láthatni csapatok mozdulatait. Tegnapelőtt két katonai vonat minden bizonynyal mérenylet következtében kisiklott. Katonák nem pusztultak el. A esendörök minduntalan hoznak gyanus bolgár parasztokat.

Románia készülődése.

London, nov. 9.

A Times-nak jelentik Szófiából: A román kormány nagy összegeket utalványozott a hadvezetőségnek óriási mennyiségű hadiszer és folszerelési tárgyak beszerzésére. A kormány a legnagyobb erőfeszítéseket teszi, hogy a hadsereg létszámát 400,000 emberre fölemelje.

A szerbek és Albáni sorsa.

Belgrád, nov. 9.

A politikai körök izgatottan tárgyalják az osztrák és magyar sajtónak állásfoglalását az alesziói és durazzo kikötők dolgában. Ezek a körök azt mondják, hogy Szerbiát

óriási áldozatai feljogosítják arra, hogy tengeri kikötőt követeljen. Az albánok, akik nem csatlakoztak a szövetséges államokhoz, épp úgy, mint a törökök, a balkán népek fejlődésének ellenségei. Az albánokért való állásfoglalás épp olyan, mint a törökökkel való szimpátia és nemcsak Szerbiának, hanem az összes szövetségeknek ellenkezésével találkozna.

Az elfoglalt területek közigazgatása.

Athén, nov. 9.

A király az igazságügyminisztert Szaloniki kormányzójává nevezte ki. A miniszter már oda is utazott.

Szófia, nov. 9.

A kormány és pénzügyminiszterium és a belügyminiszterium felsőbb hivatalnokaiból álló bizottságot nevezett ki a meghódított területek közigazgatási beosztása végett.

Csataldzsa.

London, nov. 9.

A Horning Post értesülése szerint az egész török hadsereg elérte a csataldzsi vonalat. A csapatok nagyon ki vannak merülve és lelkiállapotuk nagyon rossz, de remélik, hogy az újabb érkezett csapatok föl fogják buzdítani a kedvüket. A bolgárok végleges előrenyomulásuk előtt ki akarják egészíteni hadi szerüket.

Szaloniki bűnhődése.

Konstantinápoly, nov. 9.

Szalonikiban a görögök bevonulása előtt az egész mohamedán lakosságot lemészárolták és kifosztották. A görögök bevonulásuk után fogságba ejtettek több basát, sok tisztet és 27,000 katonát.

Montenegróiak a partokon.

Belgrád, nov. 9.

A montenegrói csapatok bevették Monantit és az albán határokra vonultak. Hir szerint San Giovanni is elfoglalták. Ha ez a hir megfelel a valóságnak, úgy az igen nagy jelentőségű, mert épen San Giovanni az a kikötő, mely miatta monarchia és Szerbia között konfliktus készül.

A törökök vallásháborút hirdetnek.

Konstantinápoly, nov. 9.

A törökök által az ulemákhoz intézett felhívásukban arra szólítják fel a török papokat, hogy ellenségeik példájára ne maradjanak tétlenül, hanem lelkesítsék a népet és vallási háborút hirdessenek.

Angol hajók a keleti vizeken.

London, nov. 9.

Ma 4 angol sorhajó és 2 körülkáló parancsot kapott, hogy Maltából azonnal induljon el a keleti kikötőkbe. Az angol hadihajók gyors elindítását Szaloniki bevételével hozzák összefüggésbe.

Szkutariit bombázzák.

London, nov. 9.

Szkutari bombázása tegnap óta tart. Megérkeztek az ostromágyuk is s így az erődítmény bevétele rövid idő alatt meg fog történni.

A nagyvezir nyilatkozata.

Páris, nov. 9.

A török nagyvezir ma úgy nyilatkozott, hogy ő Konstantinápolyban a rendet minden körülmények között fennfogja tartani. Ha azonban

PÁL.

— Te, Vince, ez a mi Jenő barátunk egy nagyszerű alak; hogy elmerül egy képnek a nézésébe.

Két fiatal férfi állott a bolthajtásos, ódon terem közepén, egy vaskoslábu kerek asztal előtt. Az egyik magas volt, vékony, egy kisit előre hajlott vállu. Arca fehér és merev, mintha nem is élő lenne. A másik éppen az ellentéte. Alaacsony, vörös arcu, mozgékony emberke, vörösszőke hajjal. A sápadtnak mindig gúnyos volt a hangja, most is a mig beszélt. Vince sebesen felelt meg neki:

— Nincsen abban semmi különös. Magam is szeretem nézegetni jó barátaim fényképét, sok kellemes percet szerzett már az evvel járó visszaemlékezés.

— És most Vincének is gúnyosra változott a hangja, mikor nagy nyomatékkal folytatta:

— Persze ez neked annyi, mintha valami olyan ismeretlen dologról beszélnék, mint... mintha azt mondanám például, hogy egy olyan új égi test tűnt fel a nagy világűrben, a melynek melegkisugárzó képessége a Hymalája, vagy pláne még a sarkvidék örökös havát és jegét is képes megolvasztani.

— Ühüm. És ez a „tegyük fel” égi test már is megkezdte olvasztó munkáját a te agyadban.

Pál beszédközben szórakozottan játszott az asztalon heverő tárgyakkal, arképekkel és gúnyosan folytatta:

— Idióta nem is vagyok, de azért még meg tudom érteni, ha valaki egy jó barát vagy régi ismerős arcán elmerengve, öntudatlanul is visszaidézi azokat a kedves, bájos epizódokat, szomorú vagy vidám eseményeket, a miket együtt éltek át. De Jenőt nem tudom megérteni... Mi utazunk együtt, ismeretlen vidékeket keresünk fel és hát... élvezünk, hogy a te szavaiddal éljek. Te élvezel egy összedölt, mohos romot, egy maszatosképű gyermeket, Jenő megáll a kis falusi ház rácskerítése előtt és áhitattal bámulja meg az udvaron dolgozó ráncosképű öreg asszonyt, most meg óraszámra csodálja egy ismeretlennek a képét. Jenő úgy látszik, rajongó.

Beszéde vége felé, mint a kinek nem kenyere a sok szó, már csak lassan, vontatva beszélt és úgy tetszett, mintha gondolatai nem is itt járnának, hanem valahol egy messzi, távol országban.

— Az ember igazán nem tudja, hogy csodálkozzék, vagy féljen, mikor egy ilyen rajongóval kerül össze.

Vince megint teljes erővel, nagy lélegzettel fogott a beszédnek.

— Többé-kevésbé mindnyájan rajongók

vagyunk. Hiszen ha nem is mindenkinek finom a lelke, de mindenkinek érzékeny. Csak ez az érzékenység nem egyforma. Rettenetes lenne a gondolat, hogy az ész, ez az érzéketlen, megfeythetetlen, kicsiny, zsíros tömeg, ez a semmiség, a mit te nem látsz, én nem látok, a miről nem tudom, csak érzem, sejtem, hiszem, hogy van, hogy ez uralkodjék tüzön, vizen, levegőn és érzelmen. Nem, nem. Az érzélem a léleké. A sok értéktelen apró pénz között ez a nemes arany, a melyik szép, a melyik csillogó, a melyik tiszta. Csak egyik jobban rejti, mint a másik, mert talán félti. Pedig ezt nem érheti rozsdá, a világosságnál annál jobban tündöklik.

Hevesen huzta végig kezét vörösszőke haján, miközben beszélt. Az egész emberke olyan mozgékony volt, mintha ezer villanytelep lenne elrejtve idegei között. Hirtelen lobbanó haraggal kapta fel fejét, mikor a vele szemben álló sápadt arcot mosolyogni látta, de azután, hogy azokból a hideg, nyugodt szemekből szeretetet is olvasott ki, egyszerűen lecsendesedett és maga is nevetni kezdett.

Pál is mosolygott.

— Vince barátom, mi még ma összevesszünk. Jobb, ha kitérünk egymásnak.

Már meg is indult a terem másik vé-

Szönyeg, függöny és arany-himzések óriási választékban **Haas Fülöp és Fia cég**

Rimanóczy-palota.

Perzsa és smyrna szönyegek nagy mennyiségben és olcsó árban kaphatók.

az ellenség ennek dacára is bevonul a török fővárosba és a lakosság békéjét veszélyeztetni fogja, a következményekért Európa lelkiismeretét teszi felelőssé.

Az ellenzéki nagygyűlés.

A parlament ellenzéki pártjai erősen készülnek a jövő szerdán tartandó ellenzéki nagygyűlésre. Az összes pártok elnöksége táviratban szólította fel a pártok tagjait, hogy a szerdai gyűlésen feltétlenül jelenjenek meg s tömeges megjelenésükkel is bizonyítsák azt az egyetértést, mely közöttük minden kérdésben fennáll. A gyűlést valószínűleg a régi országház tanácskozótermében tartják meg.

A gyűlés első szónoka Apponyi Albert gróf lesz, aki betérjeszti azt az elaborátumát, melyet tegnap terjesztett az ellenzéknek ugynevezett külügyi albizottsága elé. Ez az elaborátum a legfőképpen az általános külügyi helyzettel foglalkozik, de fel fogja ölelni az aktuális belpolitikai kérdéseket is.

Apponyi előterjesztése után a pártok megbízott vezérszónokai szólnak az elaborátumhoz, még pedig a függetlenségi párttól Batthyány Tivadar gróf, a Kossuthpárttól Déssy Zoltán, a néppárttól Rakovszky Béla, a pártonkívüli 48-asok részéről pedig Károlyi Mihály gróf. Utánuk következnek a többi szónokok.

Ennek a nagygyűlésnek, amint már lapunk tegnapi számában jelentettük, az ellenzék nem akarja az ellenparlament jellegét adni. Az ellenparlament eszméje csak egy pillanatra vetődött fel s ugyanakkor le is tűnt.

A Hangya és a háború.

Bizalmas körirat a szövetkezetekhez.

A balkáni háború most már a végét járja, azonban reánk nézve most kezd a helyzet kritikussá válni. Szerbia elbizakodottsága, ki tudja, nem fog-e bennünket is fegyverre kényszeríteni. Hogy most komolyabb a helyzet mint eddig volt, azt bizonyítja a legnagyobb országos szövetkezetnek a Hangyának akciója, melyet most indított meg.

Mint tudósítónk jelentik, a Hangya igazgatósága tegnap minden vidéki fogyasztási és értékesítő szövetkezethez bizalmas levelet intézett, mely a háborúval szoros összefüggésben van.

A levél azzal kezdődik, hogy az ország általános mozgósítás előtt áll és nincs kizárva, hogy európai háborúnak leszünk kitéve. A fenyegető háború a gazdasági életre rendkívül súlyos befolyással lesz, ez ha már most nem védekeznek a szövetkezeti életre is veszedelmet jelent. Ezért az igazgatóság elrendeli, hogy a szövetkezetek a további hitelezést minden körülmények között szüntessék be, még akkor is, ha a felek hitelviszonyai kedvezőek.

A szövetkezetek ezenkívül kötelesek kintlévőségeiket haladéktalanul behajtani. Itt még arról is intézkedik a rendelet, hogy a 40 koronán aluli és felüli összeget mi módon kell behajtani. A kintlévőségek behajtására roppant kevés időt engedélyez a központ. Elrendeli ugyanis, hogy az összes tartozásokat november hó végéig be kell hajtani. A befolyó pénzeket a Hangya igazgatósága a központba kívánja felküldeni.

Tekintettel arra, hogy a rövid időn belül bekövetkező háború ideje alatt, de a készü-

lődés is minden bizonynyal be fog következni a waggonhiány s így a szállítást is lehetetlennek lesznek vagy csak nagyon kis arányban áll majd a vasút a közönség rendelkezésére. Ezért a központ utasítja a vidéki szövetkezeteket, hogy áru rendeléseiket pár nap alatt tegyék meg. Utasítja az igazgatóság a szövetkezeteket, hogy idegen cégektől ne vásároljanak, mert a háború bekövetkezésekor nagy kereskedelmi válság is lesz.

Több kereskedő, akik már most is nehezen tudnak megküzdeni a bajokkal feltétlenül megbuknak s így a tőlük vásárló szövetkezeteket is magukkal rántják. Egyben figyelmezteti a Hangya a fiókokat, hogy rendeletét minden áron foganatosítsák, mert el fog következni az idő, mikor a Hangya támogatására szükség lesz, erre pedig csak azok a szövetkezetek számíthatnak, a melyek hűek voltak.

A levél végül az üzletvezetők dolgában intézkedik. Erre vonatkozólag elrendeli, hogy ott, ahol katonaköteles üzletvezető van, gondoskodjanak olyan óvadékképes üzletvezetőről, aki hadkötelezettségének már eleget tett. Ezek az üzletvezetők minden órában készenlétben legyenek, nehogy esetleg a gyors mozgósítás folytán fennakadjon az üzleti élet.

A Hangya fenti intézkedéseiről a szövetkezetek igazgatóságai közgyűlésen tartoznak tájékoztatni a tagokat s kötelesek feltárni a fenyegető helyzetet.

A Hangya rendelete mindenütt izgalmat keltett, mert mindenki feltételezi, hogy ilyen intézkedésekre a szövetkezetet csakis hiteles információk indíthatták. A vidéki igazgatóságok kénytelenek lesznek a rendeletet megtartani, nehogy a szövetkezet válságba jusson.

gére, ott megállott egy szép fegyvergyűjtemény előtt és úgy tett, mint a ki elmerül a nézésbe, de azért magában csendesen morgott:

— Nagyszerű egy ember, a ki így bele tudja lovalni magát a lelkesedésbe. Olyan dolgokat talál ki, a mit a kijózanodás után maga sem hisz. Ez a Vince olyan, mint egy regülőgép, száll, emelkedik, fellegekbe jár, a mindennapi életben pedig lent a földön, csak . . . gurul.

Vince ezalatt körülrohanta termet, megállott minden fegyver, kitömött állatt, színes szárnyu, üveg alatt pompázó élettelen rovar, vagy diszes táblájú könyv előtt. Egy perc alatt megbámult mindent, azután társát figyelte meg, ki még mindig a fegyverek előtt állott olyan töprengő arccal, mint aki erősen akar emlékezni valamire.

Jenő a másik teremben nem tudott tovább haladni. Az előtt a kép előtt állott, mely miatt társai majd összevesztek.

Végre is meguntta magát Vince így egyedül és megint csak Pálhoz fordult. Ők ketten a legszükségesebb kiegészítői voltak egymásnak. Vincének kellett a Pál hideg érdektelensége, mert minél nyugodtabb volt az, annál hevesebben tudott vitatkozni vele. Pálnak pedig kellett ez a mozgékony, lelkesedő ember, aki mindig zsörtölődött, de

aki meg nem bántott volna még egy kutyát sem. Most is csak egymás mellett találták magukat ez megtörtént a csoda, hogy Pál Vincét megelőzve szólalt meg.

— Fiam, pompás dolog, lélekemelő dolog, mindennél nagyszerűbb dolog, ha az embernek esze van, de veszedelmes állapot az, ha elveszti. Ugy érzem, mintha engemet elhagyni készülne. Olyan érzésem van, . . . olyan furesa . . .

A falhoz támaszkodott s mintha minden erő elhagyta volna, nyöszörögve mondotta:

— Szinte azt óhajtom, volnék egészen értelemnélküli valami.

Vince elkomorodva nézett rá és szeme csupa lélek volt, amikor megszólalt:

— Mi van veled Pál? Soha sem láttalak így.

— Magam sem tudom mi van velem. Nevetni fogsz, még te is nevetni fogsz, ha elmondod, hogy milyen érzésem van. Vince, érted? Nekem . . . érzésem. Mintha én már éltem volna itt. Mintha ezeken a székeken, pamlagokon valaki, aki nekem nagyon kedves volt . . . mintha ő ült volna itt. Ezekben a szobákban ő járt. Itt ő élt.

Szokatlan volt Pált kipirulva, merengő szemekkel látni. Még mielőtt Vince magához tért volna e fölötti ámulatából, Pál hangosan

elnevette magát, azután nyers hangon folytatta:

— Ne haragudj, nem téged nevettelek, hanem magamat . . . Mint valami érzégszónos vén asszony . . . Régen én is, mint te, inkább hittem, hogy az ész csak sejtjen, a szív munkáját érzem. Volt idő, nem mondom, de az élet átalakított.

Elmélázó arccal és olyan tekintettel hallgatott el, mint aki nagyon fáradt, de nagyon távol eső dolgokra gondol.

Vince szánakozva nézte és szeretettel szólt, miközben résztvevő, meleg érzéssel szoritotta meg kezét.

— Szegény barátom te. Csalódtál az emberekben.

— Ha csak az lenne. Mi az, csalódnai egy, két, tíz, száz emberekben, vagy akár az egész emberiségben, ha itt vagyok magamnak én. De magamban csalódtam . . .

Egészen mesélő lett a hangja, — ami az előbbi kitérés után nagyon furesán hatott — mikor folytatta:

— Elhagytam a boldogságot, mert dicőségre vágytam s az a hideg fény nem elégített ki. Csodált száz, ezer, millió ember és én magamban figyeltem ezt a csillogást, mely nekem hideg volt. A viharos, mámoros ujjongás engem nem kerített hatalmába . . .

Az idény divatujdonságai beérkeztek.

Ruhakelmék, bársonyok, selymek, fehérneműk, vásznak, asztalneműk, szőnyeg, függöny, linoleum, rövidárúk, szabó kellékek.

Angol és francia női-szabóság.

Minden cikkben leszállított olcsó árak!

Cziller Imre

nagyáruháza.

Vasutasok és állami tisztviselők szerződéses szállítója

Tüzifa-kartell Nagy-Váradon.

A jóléti bizottság ülése.

Már az őszi rebesgették, hogy az idei télen nagyon drága lesz a tűzifa Nagy-Váradon. A híresztelés bekövetkezett nagyon is hamar. Még alig vagyunk a tél elején s már is 11 korona egy köbméter fa, felvágatlanul s vágatással együtt 13 koronát kell fizetni egy köbméter fáért. A legszegényebb néposztály pedig még drágábban kapja a tüzelő anyagot a kiskereskedőtől. Ennek a fadrágaságnak oka a tröszt, amelyet négy nagy fakereskedő cég létesített.

Tudvalevőleg téli időben a tüzelőanyag a nagyközönségre éppen oly fontos, mint bármely élelmicikk s amikor a hatóság látja, hogy a tüzelőanyagot mesterségesen megdrágítják, kötelessége ez ellen a közönség védelmére kelni minden eszközzel.

Rimler Károly polgármester teljes tudatában ennek, amint értesült a közönség elleni merényletről, azonnal intézkedett, hogy a jóléti bizottságot hívja össze a polgármester s tanácskozzanak arról, hogy mit lehetne tenni a fakartell ellen.

A jóléti bizottság ülésén tegnap délután Gerő Armin elnöke alatt jelen voltak: Rimler Károly polgármester, dr. Agoston Péter, Korbély József, Róth János, Horváth Géza, Petry Gyula, Székely Sándor, Szücs Izsó, Schenker Ferenc, Gábel Jakab, dr. Edelman Menyhért, Balogh Árpád, dr. Mártonffy Marcell, dr. Molnár Imre, Réz Mihály, Balogh Döme, Halász Gyula, dr. Barna Armin.

Gerő Armin elnök felemlítette, hogy Nagy-Váradon tűzifakartell van, amely megdrágítja a tüzifát. Ennek a megbeszélése végett hívta össze a bizottságot. Az egész városban a kartell izgatottságot keltett s

felhívták rá a hatóság figyelmét. A közbelépés jogos. A kartell fadrágulást idézett elő. A kartell a nagy fatermelők csinálták. Ennek következményeként a detail kereskedők is kénytelenek emelni a fa árát. Ma már egy köbméter hasáb tűzifa 11 korona, a szatócsoknál még drágább. Ez a helyzet indokolta, hogy a polgármester a bizottság összehívását rendelte el.

Rimler Károly polgármester szólalt fel ezután. A tűzifa ára kiesiben két év alatt 32 százalékkal emelkedett. A hatóságnak nyitott szemmel kell nézni a kérdést s mindent el kell követnie a fa árának szabályozására. Szakértőket hallgattak meg. Négy nagy cég tartja Nagyváradon kezében a fakereskedelmet s ezek valóságos trösztöt és központi irodát alakítottak. Ez a tröszt semmi konkurenciát nem tűr és minden konkurenciát megsemmisít. A kiskereskedők üzleti adatait megtudják nézni, de a trösztét nem. Ez évben a fa árát 164 koronára emelték, ab Nagy-Várad, vaggononként. A kiskereskedők a várad-velencei állomáson szerzik be s 20 korona kiadásuk van a beszállítással és 198 koronáért adják. A baj tehát nem a kiskereskedőknél van. További emelkedés is látható. Biharmegyében sok erdőség van, tehát még visszatetszőbb az óriási ár. A hatóság keresse meg a püspökséget, s ha lehet szerezzon be onnét fát s a város, mint eladó szerepeljen. A termelőkötől kell megkísérlni a tűzifa beszerzését. A közúti vasut és a villamosvasut is bizonyára nyújt kedvezményt a városnak. Reméli, hogy lehet valami eredményt elérni a közönség javára. Mint konkurrens, nem léphet fel a város. Ez évre már nem lenne eredmény, de a jövőre lehetne valami siker, mert a tröszt is látná, hogy a város felhasználja a rendelkezésére álló fegyvereket. Nem kritizálja a nagykereskedőket, de ne vegyék zokon, ha a város is úgy védekezik, ahogy tud.

Dr. Agoston Péter a legszerencsésebb megoldásnak azt tartaná, ha sürgősen tudnának segíteni. Meg kell ragadni már most az alkalmat. A város rögtön gondoskodik

olcsóbb fáról. A tanács tegyen jelentést a közgyűlésnek, hogy póthitel engedélyezzen fa beszerzésére. Már most állítson fel a város tüzelő anyag raktárt, ahol a közönség beszerzési áron kapná a fát. Ennek meglesz az árnyomó hatása. Állandósítani kell ezt a telepet egy fűrészteleppel kapcsolatban, ahol a szegény emberek munkát kaphatnának. Fel kell világosítani a közönséget, hogy szénrel és kokszzsal nagyobb meleget lehet elérni. Indítványozza, mondják ki, hogy a város feladata a védekezés; a termelőkötől azonnal vásároljon tüzelőanyagot s azt önköltségen árusítsa. Létesítsen a város több melegedő helyiséget és fűrészteleppel tüzelőanyag raktárt. A jövőben városi fatelepet állítsanak fel.

Rimler Károly szintén azonnal szeretne intézkedni. Amiket Agoston Péter felsorolt, a hatóságnak tárgyalás nélkül is meg kell valósítani. A város ad a szegényeknek ingyen fát, ez nem érinti a ma szőnyegen levő kérdést.

Lelketlen uzsora.

Gábel Jakab lelketlen uzsorának mondja a trösztöt, mert életszükségletéről van szó. A tröszt alávaló uzsora. Pártolja a felvetett eszmét, hogy más tüzelőanyaghoz is szokják a közönség. A melegedő szobák ügyét a fakérdéssel ne kapcsolják össze: fűrésztelepet se állítsanak, mert a szegényemberek kenyérét veszik el vele.

A javaslatot elfogadja.

Korbély József és Szücs Izsó szintén a közönség érdekeinek védelmét hangoztatták s Agoston javaslatát fogadják el.

Székely Sándor szakszerűen szólott a kérdéshez. Most nem lehet tüzelésre kész fát venni a termelőkötől, mert ma már nincs eladó fa az erdőn, hanem már most kell gondoskodni, hogy jövőre szerezzenek be fát, ami még nincs lefoglalva. Ez sürgős és célszerű dolog lenne. Különben az élelmiszerek drágasága ellen is kellene valamit tenni. Mint Budapesten, hatósági kenyérgyárat, kolbászgyárat stb. állítani s ennek meg lenne az eredménye. E tárgyban szűkebb bizottsá-

Vince szivből megsajnálta. Valami vigasztaló szót keresett és nem jutott eszébe semmi, annyira elfoglalta barátjának ez az új érzése. Az érzés, ami eddig rejtve volt előtte. Végül pedig, nem bírva magán uralkodni, szinte diadalmasan kiáltott fel:

— Ime, magad cáfolod meg magad. Van hát érzés benned, dolgozik nálad is a lélek.

Ebbe a perebe jött át Jenő a másik teremből. Nem ügyelt barátainak arcára, ötlet csak saját gondolatai foglalkoztatták és e gondolatokat igyekezett szavakba önteni.

— Olyan ez a hely, mint valami meseország. Milyen kedves a tulajdonostól, hogy utazni jár, legalább kedvünkre kiélvezhetjük magunkat. Hogy lehet az, hogy előbb nem akartak bebocsátani, mert senki számára nincs nyitva a kastély kapuja, s mikor a Pál nevét megtudták, egy szempillantás alatt felnyitott előttünk minden zár.

— Lehet ismerik névről a nagy művészt és azt hitték vázlatot akar felvenni, vagy valami ilyenféle — moimogta Vince olyan arccal, mint a ki egyáltalán nem figyel arra, a mit beszél.

— Vázlatot? Van itt egy kép, melynek festője igazi értékes, fényes tehetséggel és meleg szívvvel bíró művész kellett legyen. Így csak szívvvel lehet festeni.

— Azt bámultad úgy meg? Azt hitük, oda gyökereztél.

— Előbb csak a kíváncsiságomat izgatta, mert gyászkerettel van körülveve. Azután megkapott a hangulata, s egyszerre csak úgy éreztem, mintha zöld fűben piros pipacsok és kék virágok között járnék. Az az érzésem volt, hogy közeleg az este, meg-aranyosodnak a fehér fellegek. Tarka pinyek lépegetve járnak. Halkul az élet és rendre, lassan leszáll az álomtalan, mély pihenés. De ez nem bánt, mert az ember tudja, hogy hajnalra lesz dalos madara minden ágnak. Rigófüty, gerlicék bugása, csalóánydal szépen összevág.

Vince félig meddig gunyolódva, de azért egy adag lelkesedéssel, mint akit lassan magával ragadt a hangulat, vágott bele:

— Fel-fellobban a domboldalokon a bájos pásztortűz. Csönd, mint a végtelen tengeren. Közelebb van az Isten. Szabadabb a szívnek érzelve, gyönyörrel határos a lélek állapota. Az élet csak egy tündéralom, hol az ezüstös holdvilágon árnyak nyulnak, himbálóznak a légben. Árnyak, melyek büvös csodások, lengék és tündöklők, mint ezüsttel átszőtt csipkefátyol.

Jenő vidám, egészséges nevetéssel kacagott fel.

— Jól van Vince fiam. Te nem tagadod meg magad soha. Látod csakugyan ez

az érzésem volt ott a kép előtt, amit te most szavakkal fejeztél ki. Csak az a csodálatos, hogy magán a képen így külsőleg semmi sincs meg azokból a színekből. Ott minden fehér. Egy kert látszik rajta, melynek végében kis lugas áll. Olyan parányi, mint egy játékszer. Apró, fehér asztal van benne. Attört, fehér munka hever az asztalon, picit varró, vágó szerszámokkal, hosszú selymes szálakkal. Mellette egy halom csipkehab között mosolygó, fehér arcú lány ül. Almosan lehajló, fűrtyszerű fehér rózsák fonják körül a kicsi lugast lágyan, kedveskedve...

A kép leírásánál Pál rémülettel és mégis örömmel kapta fel fejét. Visszafojtott lélekzettel figyelt, hirtelen felugrott és átrohant a másik terembe. A két visszamaradt barát bámulva nézett össze és kíváncsian ment utána.

Pál ott állott a kép előtt és nézte olyan szemmel, ami megrázta a másik kettőt. Oda vetette magát a kép alatt álló alacsony kevertre. Egész testét rázta a tusakodó gyöt-rődés, érthetetlen szavakat tördeelt.

Vince rámutatott a kép jobb sarkára. Jenő csodálkozva olvasta a Pál nevét rajta és olyan mozdulatot tett, mintha hozzá akarna menni, Vince azonban visszatartotta.

— Hagyd el, hogy találja meg a lelkét.

Boér Margit.

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.

Tural cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi áruk uri és női divatickekben, óriási választék keztyűk, férfi- és női gyermek eső- és napernyők, ridikülök, zölich: csipkék, aplikációk, stórok fehérneműek és kézimunkákban.

got küldjenek ki, amelyik a fakérdést is tárgyalás alá venné.

Dr. Mártonffy Marcell védte a kartellt. A fadrágaságának oka a vasuti fuvardíj-emelés és a waggonhiány. Ezek révén előállott drágulást veszik be a nagy fakeskedők.

Gábel Jakab reflektált erre. Ha a felmerülő több kiadást vennék be a nagy fakeskedők, ez helyén való lenne, de lelketlen uzsora az, mikor másnak lehetetlenné teszik, hogy fát szerezzen be és árusítson. Itt van az indok a tröszt megbélyegzésére. Ez irányú véleményét fentartja.

Dr. Molnár Imre csak akkor tartja természetesen a 30 százalékos áremelkedést, ha azt a drágasági viszonyok okozzák, de ha a négy nagy cég minden versenyt lehetetlenné tesz, akkor rászolgál a megbélyegzésre. A bizottság olcsóbb fát akar a közönség részére s ezt helyesli.

Ezután a bizottság elfogadta Ágoston Péter javaslatát, a melegedő szobákra és a fűrésztelepre vonatkozó rész kikapcsolásával s az ülés véget ért.

Pünkösdi királyság.

Balogh Károly elnöksége.

Még mindég nem lehet tudni biztosan, hogy távozik-e Nagy Imre vagy sem? Neki olyan jó szive van, hogyha szépen kéri, hát az utolsó percben is visszaszívja a lemondását s megmarad a tanító egyesület élén.

Egyszer lemondott, de még a publikálás előtt rájlesztett a tisztikar, hogy akkor ők is mennek. Erre Nagy Imre maradt, de differenciái lettek a főjegyzővel, mire a tisztikar akart lemondani azért, mert a főjegyző nem akart távozni. Most már távozott volna a főjegyző is, hogy ne legyen botrány, de ekkor ismét beadta lemondását az elnök.

Szóval egyszer megy, máskor nem megy. A múlt hét óta azonban változás nem állott be s míg e sorokat írjuk a dolog úgy áll, hogy Nagy Imre megy és vele együtt lemond az egész vezérkar.

A zavar teljes s a keddi napon beláthatatlan komplikációk származhatnak már csak azért is, mert harcias készülődések izgatják a kedélyeket és egy egész nagy tábor abszolút tájékozatlansággal megy föl a gyűlésre, hogy hát tulajdonképpen választani kell-e s kit válasszon?

A fiatalabb nemzedék nem minden guny nélkül Balogh Károlyt akarja beültetni az elnöki székbe. Titkos vágya az a közismert szabaddóműves testvérnek, hogy egyszer ő kerüljön a biharmegyei tanítóság élére, ahonnan aztán súlyt adjon szavának az állás presztízisére, mert hiszen eddig legfeljebb a réti iskola szolgálai respektálták véleményét.

Nem látjuk benne, t. i. Balogh Károlyban azt az érettséget és megfontolást, amely okvetlenül szükséges egy ilyen hatalmas és nehéz érdekeket védelmező egyesület vezetéséhez. Csodáljuk a tanítóság higgadtabb és komolyabb elemeit, hogy nem figyelmeztetik erre a tanítókat.

Sangvinikus, vehemens természetű véreik elrontják évtizedek munkáját. Már pedig Balogh Károly & Comp. eddigi közéleti szereplése egyáltalán nem biztathatja a tanítókat valami vérmes reményekkel. Végössze nem lesz a surlódásoknak és összeütközéseknek az egyesület és a fölöttes hatóságok között s a bihari gárda ismét híres lesz hangos gyűléseiről.

Egyedül az az egy megnyugtató momentum biztatja a konzervatívabb embereket, hogy ez a választás csak május 1-ig tart. Tehát legfeljebb addig tart a dicsőség. Meg aztán az sem bizonyos, hogy Balogh meglesz választva. Az ellentábor is erősen készül és nem lehetetlen, hogy a maga jelöltjét emeli az elnöki székbe.

Bélfenyér köszönti Ujirázt.

Üdvözlések Bunyitay Vincének.

November elseje óta, a mikor az ujirázi templomot gróf Széchenyi Miklós püspök felszentelte, naponta tömegesen kapja az üdvözléseket Bunyitay Vince preláthus-kanonok.

Nem lehet ezeket az üdvözléseket felsorolni egyenként; csak egy néhányat ragadunk ki közülök.

Debreczeni János egri kanonok, Bunyitaynak régi, benső barátja reszkető vonásokkal csak néhány, de annál bensőségebb sort írt: „A jó Isten áldjon meg s meg is áld érte.”

Szirtes Antal eszegrádi lelkész a következő szép levélben köszöntötte Bunyitay Vincét:

Méltóságos Uram!

Ne vegye kérem Méltóságod rossz néven egy szegény falusi papnak egyszerű üdvözlését, ki betegen és könnyek között olvasta Iráz feltámadásának ünnepét, melynek legtündöklőbb sugarát Méltóságod nemes magyar szive lövellte.

Bensőséges elismeréssel adózom a főtisztelendő váradi káptalan bölcsességének,

hazafiságának és nagylelkűségének, mellyel egy régi katolikus magyar falut hívott új életre.

De magyar keresztény szívem mégis a legmélyebb hódolat, tisztelet és kegyelet érzelmével áll meg Méltóságod nemes alakja előtt, aki a legteljesebb önzetlenséggel azt adta meg az irázi települőknek, amire az igaz magyar szív legforróbban vagyakozik: az Istennek, a Magyarok Nagyasszonyának és a magyar Szenteknek házáat.

Izig-vérig magyar és katolikus szívem egész melegével üdvözlöm tehát Méltóságodat, mint egy ujonnan létesült magyar katolikus falu legnagyobb jótévőjét — és küldöm addig is, míg — ha a jóságos Isten egészségemnek kedvez — személyesen átadhatom, kegyeletteljes kézesókomat.

A legmélyebb hódolattal

Csorváson, 1918. nov. hó 1-én.

Méltóságodnak alázatos szolgája

Szirtes Antal,
lelkész.

De legmeghatóbb egy egyszerű képes levelezőlap volt, mely Bélfenyérről jött. Ime a levelezőlap mása:

A bélfenyéri szerény testvér lelkész
örömmel köszönti és üdvözlést küld
Üdvözlés Bélfenyérről.
re. - az ujirázi. és a Híradás.
sőt hisz a közös szolgálat. a
kísérő gyűlése. - Szirtes Antal
Bélfenyér 1912. nov. 1.

Bélfenyér köszönti Ujirázt testvéri üdvözléssel.

Testvérekké lettek Bélfenyér és Ujiráz, mert hiszen Bunyitay Vince bőkezűsége és nemes lelkűsége ajándékozta meg a bélfenyérieket is egy áldásos intézménnyel: Szent Vince nővérek zárdájával és az azzal kapcsolatos óvodával.

Tizedik éve áll már a bélfenyéri zárdá és óvoda, tizedik éve gondozzák a bélfenyéri katolikus gyermekeket szeretetteljes gyöngédséggel azok az irgalmas nővérek, akiket Bunyitay Vince alapítványa telepített le Bélfenyéren.

Bunyitay Vince 1875—1880-ig volt Bélfenyér plébánosa. A bélfenyéri zárdá alapítása a telekvásárlással, az építési és berendezési költségekkel, a fenntartási alaptőkével és a szegény gyermekek részére az intézethez kötött alapítvánnyal együtt 60,000 koronába került. Ugy a kisdédovás, mint az irgalmas nővérek odatelepítése szempontjából nagyjelentőségű alkotás ez, mely azon a vidéken Bélfenyért, mint a magyarság és katholicizmus véd bástyáját van hivatva meg-

erősíteni, bevehetetlenné tenni. Ezt a kettős hivatást jelzi az alapító által az intézet homlokzatára tétetett fölirat is:

Istenemnek — Fajomnak.

Megkapók az indokok, a melyek Bunyitayt a bélfenyéri zárdá alapítására vezették. Egyik indok a jó pásztor szeretete volt hivei iránt: öt éves plébánosi működését tette Bunyitay örökre emlékezetessé. Másik: a fiúi szeretet és kegyelet. Bélfenyéren nyugosznak Bunyitay Vince édes anyjának hamvai; földi maradványai annak az édes anyának, a kíról Bunyitay Vince mindig a legigazabb gyermeki szeretettel emlékezik meg.

Töle örökölte katolikus hitét, nemesen érző szívét. Az édes anya hite, az édes anya szive mintha ott ragyogna a fényes pályát befutott fiu minden alkotásából...

Az összes üdvözlések közt ez volt talán a legmeghatóbb: az édes anya sirjáról jött, a testvér alkotás küldte, egyszerű szavakkal, de annál mélysegebben átértett igaz szeretettel.

CSALÁDI PÓTLÉK korlátozás nélkül.

Példát ad a Fekete Körözs Társulat.

Ismeretes az a törvény, mely az állami tisztviselők részére családi pótlékot biztosít. Kevés törvényt hoztak újabb, mely az általános szükségletnek megfelelőbb és minden tekintetben méltányosabb újítást hozott volna be a tisztviselők illetményeinek szabályozására nézve.

Kétségtelen tény, hogy a mai, csaknem elviselhetetlen drágaság jobban sújtja a családost, mint a nőtlen tisztviselőt s ha valakin segíteni kell, elsősorban a családost tisztviselőkre kell gondolni.

Ezt a minden tekintetben méltányos és igazságos alapvetel a törvény nem viszi keresztül következetesen, mert csak három gyermekig biztosítja a családi pótlék fokozatos emelkedését, három gyermek felül a pótlék további emelkedése megszűnik. A hat-hét gyermekes családapa nem kap nagyobb segítyt, mint a három gyermekkel bíró család, pedig a gond, a teher semmi esetre sem egyenlő a kettőnél.

A Fekete Körözs ármentesítő társulat tisztviselői és más alkalmazottjai szintén kérték a társulat választmányát és közgyűlését, hogy az állami alkalmazottak részére biztosított családi pótlék nekik is adassék meg. Nem kértek többet, csak amennyit az állami alkalmazottak kaptak.

A társulat választmánya és közgyűlése tegnap foglalkozott a kérelemmel Nagyszalontán, gróf Tisza Kálmán elnöke alatt.

A választmányi ülésen több felszólaló rámutatott az állami törvény hiányaira. E felszólalások hatása alatt a választmány s annak javaslatára a közgyűlés is kimondta, hogy úgy a tisztviselőknek, mint a gátöröknek minden korlátozás nélkül megadja a családi pótlékot. A tisztviselők minden egyes gyermek után 200—200 korona, a gátörök szintén minden gyermek után 50—50 korona családi pótlékot kapnak.

Kevés vállalat van az országban, mely ilyen méltányosan és igazi szociális érzéktől áthatottan oldotta meg az alkalmazottak fizetésrendezésének kérdését. A Fekete Körözs Társulat tisztviselői ezentúl a törzsfizetésen, lakbéren és napidijátalányon kívül s az eddig is rendszeresített ötödéves korpótlékon felül megkapják minden gyermek után a családi pótlékot is. Az ötödéves pótlék a szolgálati érdemeket jutalmazza, a családi pótlék pedig a gyermekek nevelésével járó gondokon segít igazán humánus módon.

A Fekete Körözs Társulat ezzel a határozatával példát adott arra, hogyan kell a tisztviselők munkáját megbecsülni s munkakedvüket azzal fokozni, hogy az anyagi gondoktól lehetőleg megszabadíttatnak.

PILÓTAVIZSGA a gyakorlótér fölött.

Rendkívül érdekes esemény színhelye lesz a nagyváradai gyakorlótér a jövő hét valamelyik napján. A mindinkább fejlődő magyar aviatikának egyik zseniális uttörője: Lányi Antal hadnagy itt Nagy-Váradon akarja megszerezni az aviatikai diplomát és itt akarja bemutatni arra illetékes és hivatott személyek előtt pompás fejlettségét és tudását.

A magyar publikumnak már nem szükséges dicsérő szavakkal bemutatni ezt a pilótát, nevét ismeri az egész ország, sőt külföldi neves aviatikusok is bámulattal állottak meg a rákosi repülőtéren a szerény nagyváradai hadnagy nagyszerű alkotása előtt. Dicséretetek között ismerték el híres biplánjának, Az Est-nek merész konstrukcióját, tökéletes stabilitását és ma már olyan neve van Lányi hadnagnak, hogy az egyik francia gyár megvette gépjének típusát s csak hetek kérdése, hogy a Lányi név bekerüljön az internacionális forgalomba, mint egyik legkitünőbb s eredeti konstrukció reprezentálója.

Szinte nevetségesnek látszik ugyebár ilyen mult és ilyen jelen mellett az, hogy Lányi hadnagy most teszi le a pilótavizsgát. Most, amikor elismert tény, hogy ő Magyarország egyik legelső pilótája.

A dolognak azonban egyszerű magyarázata van. Lányi Antal fényes karrier előtt áll, melynek utja valószínűleg átvezet a Kárpátokon is és ő föltétlenül meg akarja szerezni azt a kis formalitást is, amelyet megkíván tőle, a pilótától, — aki busás honoráriumokért fogja produkálni magát, — a kényes külföld és a hatóság.

Tehát elhatározta, hogy haladéktalanul aláveti magát a vizsgának, ami persze az ő számára gyerekjáték lesz. Hiszen már nem egyszer csinált végig olyan produkciókat, amelyek egymagukban elégségesek arra, hogy őt hivatalosan is pilótává avassák. Hogy többet ne mondjunk: itt van a legutóbbi Debrecen—Nagy-Várad közötti túraut . . . Egyik legfényesebb diadala volt ez a magyar aviatikának, amelyről a külföldi lapok is meleg sorokban emlékeztek meg.

De a Balaton átröpülése sem volt könnyű dolog. Azóta kapta szárnyra nevét az ország s azóta valóban büszkék lehetünk rája, hogy innen a nagyváradai széles mezőkről emelkedett föl először ez a sápadt, de csupa törhetetlen energia ember.

Munkatársunknak alkalma nyílt megkérdezni Lányi Antalt a vizsga részleteire vonatkozólag. Hiszen egy ilyen vizsga ritkán esik meg a magyar levegőben, tehát föltétlenül érdekes.

— Van ennek is anyaga — mondotta Lányi, mint bármely más vizsgának. Persze az ember nem is sejtetheti, hogy minő feladatokat ad föl neki a bizottság.

Leggyakoribbak: egyszerű fölszállás a körözés s annak rengeteg formája. Végezetnek velünk nyelcasokat, csinálunk siklórepülést. Rendesen az ötödik kör után következik az igazi vizsga, amelyet lentről

zászlójelekkel irányít és dirigál a bizottság.

— Hogy kiből fog állani a bizottság? . . . Ezt az Aeróklub határozza meg; rendesen úgy válogatják össze, hogy legyen köztük elméleti és gyakorlati ember is. Mindenesetre Pestről fognak érkezni az én értesítésemre.

A napot nem lehet pontosan meghatározni. Szeretnék tudni esni rajta minél előbb, mert aztán más terveim vannak.

HUMOR.

*

NEM BAJ.

Papa: Ölelj meg Rózsikám. Lajos megkérte a kezdetet.

Rózsika: Igen ám, de én nem hagyom itt a mamát.

Papa: Nem tesz semmit. Csak vidd el bátra a mamát is magaddal.

*

IGAZSÁGOS TANÍTÓ.

Papa: Megmondtad a tanító úrnak, Mórckám, hogy én csináltam meg a feladványodat?

Mórckika: Meg, papa.

Papa: Nű? és mit mondott a tanító úr?

Mórckika: Azt mondta, hogy most az egyszer nem zár be ebédre, mert nem tartja igazságos dolognak, hogy másnak a számságáért én szenvedjek.

*

SZÓRAKOZOTTSÁG.

A jogász-úrfi kissé elgondolkozva sétál ideáljával a bálteremben. Bizalmasan szoktak beszélgetni.

— Hallotta-e Kálmánkám, hogy a birka a legostobább lény a föld kerektségén?

— Igen, báránkám.

*

AZOK A GYEREKEK!

Lacika egyedül van otthon, mikor cseuetnek a látogató jön. Kovács tanácsosné keresi a mamát.

Lacika mosolyogva nyit ajtót.

— Kezét csókolom, Kovács néni! A mama nagyon fog örülni. Bizonyosra vette, hogy ma el tesszik jönni.

A tanácsosné el van ragadtatva ekkora vendégszeretettől.

— Csakugyan? Hát hol van a mama?

— Kora délután sétálni ment s azt mondta, majd csak késő este fog hazajönni.

*

ÖNZETLEN VELEMÉNY.

— Én azt hiszem, minden tisztességes férj, ha váratlan pénzhez jut, vesz egy új kalapot a kedves feleségének.

— Uram! nős ember ön?

— Nem. Én női kalapkereskedő vagyok

*

IGAZI RÉSZVÉT.

— Hallottad, Janka, hogy Pista elvette Irmát?

— Hallottam és igaz szívből sajnálom.

— Melyiket?

— Magamat. Azt szerettem volna, ha engemet vett volna el.

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete Rákóczi-ut, 9. szám alatt a Széchenyi szálloda mellett

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyancsak az

„Élet“, „Nagyasszonyunk“ „Zászlónk“ és „Kis Pajtás“.

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

A szegény iparosok újabb megterhelése

Különös iparpártolás.

Már akkor nagy tévedést követett el Nagy-Várad város törvényhatósági bizottsága, mikor a boltokból kihozott bécsi rövidáru cikkeket árusító piaci kiskereskedőket egy kalap alá vette a helybeli vásároló kisebb iparosokkal, akik a saját készítményeiket árulják s elengedte ezeknek a kiskereskedőknek a piaci helypénzt. Ezzel nagy bonyodalmaknak a magvát vetette el.

Most már a város tanácsa akként akar a helyzeten segíteni, hogy amit elengedett a kiskereskedőknek, azt fizessék meg a kisebb iparosok. Így pártolják a városházán az ipart, amikor nem gyárról, hanem kisiparosokról van szó.

A pénzügyi bizottság tegnapi ülésén, Rimler Károly elnöke alatt Komlóssy József tanácsnok előterjesztette, hogy a piaci helypénzekre előírányzott 80,000 korona helyett 56,000 koronával kevesebb helypénz fog befolyjni, ha a helybeli kiskereskedők és iparosok felmentetnek a helypénz fizetése alól. Ezért a szabályrendelet olyan újabb módosítását ajánlja, hogy az összes kisiparosok és kiskereskedők állandóan, tehát a hetivásáros napokon is, a négyszögmeterenként 2 fillér helypénzt fizessenek. Tehát ezután az iparosok is fizessék mindég ezt az összeget.

Balogh Döme helytelenítette mindég, hogy a kiskereskedőket felmentették a helypénz fizetése alól, de most elfogadja, hogy a kisiparosok is fizessenek állandóan.

Rimler Károly polgármester pénzügyi és városi érdekből elfogadja Komlóssy javaslatát de fél, hogy a törvényhatóság még jobban összezavarja a kérdést, mert tagadhatatlanul különös, hogy a helyi kisebb iparosok, akik emberemlékezet óta nem fizettek helypénzt, most azonban megterheltesenek.

Komlóssy József a csekély összeget nem tartja sérelmesnek a kisiparosokra; csak legfeljebb azokra, akik sok ekékkel 240 négyszögmetert elfoglalnak. Így kiszorítják a többi vásárosokat.

Balogh Döme helyesli, hogy mindenki fizessen, nehogy közköltőt kelljen emelni.

Lukács Ödön kifejti, hogy jogállapot volt a kisiparosok heti vásárok alkalmával ne fizessenek helypénzt. Ennek a megváltoztatása sérelmes rájuk nézve s bizonyára nyugtalanságot fog kelteni. Nem helyesli, hogy a szükséges összeget a kisiparosokon hajtják be s nem is igazságos. Talán úgy meglehetne oldani a kérdést, hogy heti vásárokon ne fizessenek, de nagyvásárok alkalmával más kulcs szerint magasabb helypénzt fizessenek.

Rimler Károly polgármester attól tart,

hogy majd a közgyűlés semmit sem szavaz meg.

Dr. Molnár Imre Lukács prozódóját helyesli.

Dr. Popper Ákos Lukács felfogását osztja. A hetivásárok úgy is gyengék s helytelen a kisiparosok újabb megterhelése.

A szakbizottság végül elfogadta Komlóssy javaslatát.

Fried Ferencnek a Püspök-fürdő bérbevételére vonatkozó indítványára a mostani időt nem tartja a szakbizottság arra alkalmasnak.

..HIREK..

* Oltáregyleti szentségimádás.

Az Oltáregyesület novemberi második szentségimádása ma az olasz templomban lesz. Reggel 7 órakor szentségkítétel, mise, közös áldozás. 9 órakor szent beszéd, nagy mise, este 5 órakor szent beszéd, litánia és szentségbetétel.

* **Előadás a városházán.** Szabó Pál városi fővegyész rendkívül tanulságos előadást tartott tegnap este 6 órakor a városháza dísztermében. Szép számú közönség előtt folyt le az előadás, mely igen praktikus eljárásokat mutatott be a hamisított élelmiszerek felismerésére. A mostani viszonyok közepette nem egyszer, de tiszter kellene ilyen irányú előadást tartani s akkor a közönség kevesebb esetben volna kitéve a visszaéléseknek.

* **Csoportvezetői értekezlet.** A Katolikus Népszövetség csoportvezetői ma, vasárnap d. u. 4 órakor a Katolikus Kör (Szilágyi Dezső-u. 3. sz.) könyvtári helyiségében értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgysorozatán van a legközelebbi ünnepély programjának megállapítása, a szövetkezetek ügye, több folyó ügy, a naptárak kiosztása és néhány bizalmas kérdés megbeszélése. A tárgyak fontosságára való tekintettel kéri az igazgató a csoportvezetőket, hogy teljes számban pontosan jelenjenek meg.

* **Értekezlet a vándoriparról!** A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, ma d. e. 10 órahórá a vándoriparról szóló törvényjavaslat tárgyában értekezletet tart, amelyen a Csarnok tagjain kívül érdeklődőket is szívesen lát. Reismann Mór a Csarnok elnöke.

* **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Sarkady István közepesi lakost a XI-ik fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztító a nagyvárad pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez kinevezte.

* **Inger Szolimán bolgár helyett gabonát csépel.** A török balkáni háború kitörése alkalmával az egész országot bejárta a hír, hogy Inger Szolimán saját költségén önkéntes ezredet szervez és a haretérre indul. Az érdekes hír napokig tartotta magát, de ez az ezred ép úgy elmaradt a balkáni haretérről, mint a kisázsiai hadtestek. Tegnap érdeklődtünk az új ezred és a parancsnoka Inger Szolimán után, akiről már azt hittük, hogy valahol Csataldzsa mellett csépel a bolgárt, de meglepődve jelentette tudósítónk, hogy Inger Szolimának eszében sincs elverni valakit, hanem oda haza Kimpánban csépel a gabonáját. Ha

cséplés utánra hagyja az ezred levezetését, akkor szegény törökök úgy ki lesznek csépelve, hogy ő már csak szalmát talál.

* **Vetitőest.** A Kath. Kör népszerű vetitőestjei közül a másodikat kedden délután tartják meg, amelynek igen kedvelt előadója lesz: dr. Pataki Arnold teológiai tanár. Az előadás esti 6 órakor kezdődik.

* **Elhanyagolt utcák.** A Ritoók Zsigmond-utca kocsijárója olyan állapotban van, hogy pár hónap múlva teljesen lehetetlen lesz a közlekedés rajta. Az utcán gödrök vannak, amikben a nagyobb teherrel megrakott kocsik elakadnak s ilyenkor a leghátborzongatóbb káromkodásoknak és átkozásoknak tanui a járó-kelők. Eppen tegnap délután történt ez meg s gyönyörködhettek a járó-kelők egy lóban, amely sánta lett, mert a gödörbe lépett. Elakadt a kocsis s akkor következett a hátborzongató átkozás. Itt van másodiknak a Kálvária-utca. Még a vasuti hidig elég jó karban van, de azontul bokáig érő sárban kénytelenek járni az arra lakók. Különösen a már sokat emlegetett vasuti átjáró hid alatt rossz az út. Alig fél méter széles a gyalogjáró és folyton sáros. Így lesz ez mindég, míg az építkezés tart? A város legalább annyit most is megtehetne, hogy homokkal szórattatná be.

* Amerikába utazott képviselő?

Egyik krajcáros reggeli lap azt írta, hogy dr. Ertsey Péter orszgy. képviselő felett annyira összezséptak a hullámok, hogy anyagi ügyeinek rendezése nélkül Amerikába ment. Persze tegnap reggel ki volt az első ember, akivel a lap szerkesztője az utcán találkozott, mint Ertsey Péter. A képviselő nyilatkozatot tett közzé, amelyben kijelenti, hogy először is itt van és igaz, hogy egy 20.000 koronás váltóját peresítették, de mindemellett még a hullámok nem nyeltek el.

* **Szociálisták a nagyszalontai városházán.** A nagyszalontai szociáldemokrata párt az utcáról egyszerre a városházába akart bejutni és december 25-én nagyszabású népgyűlést akart tartani a városháza nagytermében. A szociálisták kérvényt adtak be a képviselőtestülethez, melyben kérték, hogy a városháza termét karácsonyra a gyűlés céljaira adják át a pártnak. A képviselőtestület a kérelmet elutasította, mert semmiféle politikai pártnak nem adnak helyet a városháza termében.

* **A nyilvános könyvtár heti forgalma.** A városi nyilvános könyvtárban 703 látogató fordult meg a héten; még pedig:

Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Összesen
94	74	84	107	103	98	143	703

Ezek közül 501 diák, 59 kereskedő, 55 magánhivatalnok, 39 iparos, 10 masamódlány, 17 joghallgató, 4 főiskolai hallgató, 4 drogista, 3 óvónő, 1 lelkész. Olvastak 712 művet; ezek közül irodalmi munka volt 428, tudományos mű 127 és folyóirat 157.

* **Leánykereskedés.** A rendőrség nagy titokban nyomozást indított a leánykereskedés miatt, de még eddig csak a megfigyeléseknél tartanak. Arról van szó, hogy lelketlen kufárok, főleg egy viharos multu asszony kegyetlen kapzsisággal és rendkívüli ravaszsággal fiatal 14-16 éves leányokat juttat a fertő szélére. Bűnös üzemeit a villanyfényes korzó ideje alatt vették észre

először. Érdekelve van egyik jó nevű szállodánk is és a jövő héten szanzációs letartóztatások várhatók.

* **Elhunyt községi jegyző.** Mint részvétellel értesülünk Benitz István a margitai járás Tóti községi jegyzője tegnap délelőtt hosszu szenvedés után meghalt. Az elhunyt temetése holnap lesz. A haláleset mély részvételt keltett az egész járásban.

* **A vonat elé vetette magát.** Könnyelmű meggondolatlansággal dobta el magát az életet Réven Méhész Géci István 65 éves munkás. Tegnap délután 6 órakor egyedül ment ki a vasuti töltésre, honnan többször elküldte a pályádr. Mikor már bealkonyodott, Méhész a töltésre kuszott és a közelgő vonat elé vetette magát. A vonat kerekei szétdarabolták a szerencsétlen embert.

* **Léghajó Magyarcséke felett** Tegnap délután Magyarcséke lakosságának szokatlan látványosságban volt része. A kora délutáni órákban ugyanis egy nagy méretű léghajó jelent meg a falu felett. A léghajó csakhamar kicsődítette a falu lakosságát. A kíváncsi emberek azonban csak annyit tudtak megállapítani, hogy a léghajón többen voltak, akik erősen integettek. Azt, hogy katonai léghajóval volt-e dolguk és hova tartozott, azt nem tudták megállapítani. A léghajó fél 4 órakor eltűnt a láthatárról.

* **Borzalmas halál az iparvasuton.** Belényesi tudósítónk borzalmas halálesetről ad hirt, mely a bihari erdőipar vállalat iparvasutján történt. Farkas Márton 21 éves munkás, hogy hamarabb érjen haza az iparvasut egyik kocsijára ült fel. A kocsin több munkás is volt. Utközben, mikor gyorsan száguldott a lejtőn lefele a kocsi, észrevették, hogy a fék elromlott. A munkások félelmükben leugráltak, csupán Farkas nem mert leugrani a száguldó kocsiról. Rettegő volt látni a munkásoknak, mikor a legközelebbi fordulónál a kocsi kiskilt és teljes erővel vágódott neki az ott lévő szikla falnak. Farkas valósággal szétment a sziklafalon. Társai értesítették az esetről a hatóságot, mely megindította a vizsgálatot. Farkas iránt nagy részvét nyilvánul meg, mert édes atyját csak pár hét előtt vesztette el és ő maga 11 kis testvérenek fenntartását teljesítette. A kenyér nélkül maradt 11 gyermegről, hogy ki fog gondoskodni, még nem lehet tudni.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték tegnap örök nyugalomra a Népszövetség elhunyt buzgó csoportvezetőjének, Wesselényi Sándor ny. vasutasnak földi maradványait. A szertartást Imrik S. Zoltán plébános végezte; a temetésen résztvett a Népszövetség vezetője és számos tagja is.

* **Bódé a Szent László-téren.** A Szent László-teret százezrekre rugó költséggel most rendeztetik a város. Azzal a célzattal adja ki ezt az óriási összeget, hogy a város legnagyobb tere nagyvárosias külsőt nyerjen. Sőt a Szent László-templom elhelyezését is mindenképp keresztül akarnák vinni. S most azt látjuk, hogy minden illetékes fórum, különösen pedig a törvényhatóság kikerülésével egy nagy vasbeton bődét építenek 14000 korona költséggel a Fekete Sas elébe. Hír szerint villamostranszformátor lesz a bódé alatt, a földszinten pedig villamos váróhely. Más városban, pl. Budapesten még az olyan csinos, majolikából készült apró házakat is elbontják, mint az Andrássy-uton a földalatti villamos lejáróhely, nálunk pedig a rendbehozott területet is elrutítják ilyen bódékkal. Ne beszéljünk

mi modern városról, mert csak Mucsá vágyunk! Különböztetést hiszszük, erről a bódéről még sok szó lesz.

* **Uj vezérügynökség Nagyváradon.** Az „Atlasz” életbiztosító társaság Bihar, Békés és Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyékre terjedő vezérügynökségét Weisz Lajos kereskedelmi és műszaki irodájára ruházta át és a vezérügynökség titkárává Mautner Leót nevezte ki. A társaságnak rendkívül kedvező díjszabásai és humánus kötvényfeltételei bizonyára rövid idő alatt nagy népszerűséget szereznek az új vezérügynökségnek, melynek irodája Beöthy Ödön-utca 2. szám alatt van, telefon száma 323.

* **Belényesi élet.** Nagyban készülnek a heti vásárra Belényesben az ottani hentes és mészáros, akik legjobb barátai egymásnak, de ahol csak lehet megbosszantják egymást. Most is a vásár előtti napon megjelent a mészárosnál a hentes és előadta, hogy ő tud egy olesó borjút Parbucz György nyug. tanítónál. Felhívta a mészárosot menjenek el együtt megnézni a jószágot, kitűnő vásárt lehet vele csinálni. A mészáros el is ment a hentesel. Az istálló előtt megálltak.

— Te csak menj be. Ott van a borju, én meg addig a tanítóval beszélek.

A mészáros gyanútlanul ment a sötét istállóba, ahol csak alig lehetett kivenni a borju körvonala. A mészáros kiakarta hajtani a fekvő állatot.

— Ne boci! Boci ne! biztatta a jószágot. De a boci nem mozdult. Ekkor a lábával kezdte biztatni a boci. Jót döfött rajta.

— Ne te! Boci! A boci nagyon türelmes volt, nem reagált a biztatásra. Erre már haragra lobbant a mészáros:

— Ej erre meg amarra! És lehajolt, átölelte a boci. Elképzelhető, mily nagy volt megdöbbenése, mikor a boci meg se mozdult és a mészáros egy szalmával kitömött boci bőrét szorongatott a karjai között. A mészáros előbb a falhoz vágta a jószágot, aztán dühösen rohant a hentes után. A hentesnek azonban nyoma sem volt. A mészáros tegnap egész nap halálra kereste a henteset, aki jobbnak találta egyelőre az istállók illatos szénapadlásain meghuzni magát. Így mulatnak Belényesen csöndes téli napokon.

* **Herrensteini Petris József tánicskola megnyitása.** Tisztelettel értesitem a Nagyvárad s vidéke nagyérdemű elite pártoló közönségét, hogy a szokásos téli tanetanfolyamomat ez idén is december 1-én a „Sas-passage” termében megnyitom. Kiváló tisztelettel H. Petris József, a m. kir. honvédhadapródiskola tánc- és illemtanára.

* **Jóizlésű ember** kávét, teát, rumot, cukorkát és tea süteményt, csakis a **FIUMEI kávéház**nál vásárol Rákóczi-ut, Bazár-épület. **Telefon az egész megyére 637. sz.**

* **Elborult elme.** A kegyetlen sors irtózatot játszott üzött egy fiatal nagyváradai ügyvéddel, aki leverhetetlen energiával küzdött föl magát. Endrey Kálmánról van szó, akit mikor már használhatta volna diplomáját, akkor megtámadott a legirtózatosabb betegség, az elmebaj. Ezelőtt egy évvel bevitték a nagyváradai elmeügy intézetbe, ahonnan 3 három hónap múlva gyógyultan bocsátották el. Azóta Amerikát is megjárta, de nyugalmas munkát sehol sem tudott folytatni. Ezelőtt három nappal fölutazott Pestre és beállított gróf Tisza István lakására, hogy ő gróf Tisza Kálmán. Több boldog tettei igazolták, hogy elméje teljesen elborul és tegnap beszéltették a Lipótmezőre.

x **Szent László nyomdában 14—15 éves írni-olvasni tudó leány** kijárónak felvétetik.

VOSZKA

Vezérügynökség és cizma mérték szerint hirnevesek.
Cégt. Ifj. VOSZKA FERENCZ
Telefon 11—33.

Népszövetségi tagoknak 10 százalék kedvezmény.

x **Kossuth-utca 6. sz. ház emeletén a Körös felőli oldalon modern három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését nálam eszközölje. Óriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények egy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többbe fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvételnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **EGY HÁZ Szaniszló-utcán pénz nélkül megvehető.** Cim megtudható a kiadóhivatalban.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutná.

x **Kossuth-utca 6. számú ház** Körös felőli oldalán 3 szoba, fürdő-szoba és mellékhelyiségekkel álló modern emeleti lakás november 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál.

KOSSUTH-U. 2. sz. ház emeletén **két szoba s mellékhelyiségekkel álló lakás nov. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolya-zárda). Ajánlja dúsan felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

x **Házvezetőnőnek** ajánlkozik egy szolid megbízható urileány, jól főz és a háztartásba jártas, szerény igényekkel, inkább nyugalmas otthon óhaj. Csak plebániára. — Cim a kiadóba.

Magas-hőfoku salakmentes
PETROLEUM COAKSOT

waggon vétel mellett szállít

WEISZ LAJOS

Kereskedelmi és műszaki irodája

Beöthy Ödön-u. 2. Telefon 323.

Valódi Amerikai és Chas-
sala cipők, legjobb Bor. a-
lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cágnél szerezhetők be.

Zongorák, pianók és harmóniumok

legszolidabban vásárolhatók és bérrelhetők

RUGÁN

zongora termében Szent János-utca 6. szám.

x A Rose nyelviskola felvételi irodája.

A Rose-nyelviskola folyó évi november hó elseje óta felvételi irodát tart fenn Rákóczi-út 3. sz. alatt, a hol az érdeklődő közönségnek az iskolára vonatkozó mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálnak. A nyelviskola tanfolyamára bármely órán be lehet iratkozni.

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba helyezi át.

x **Aszódi** olesó karácsonyi vásárja **Kossuth-utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállit postán Magyarország bármely állomására a közkedvelt **Aszódi-cég.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriás tiroli maroni, olasz mogoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű thea-sütemények, legnemesebb fajú kínai theák, val di angol és francia rumok igazán meglepő olesó árért. Dús választék **karácsonyi és ujevi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyüleből, melyből próbarendelést méltóztassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióküzlet **Cukorka Király** Keri-utca. — **Cukorka Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

Joghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők! ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját érdeklükben **Dr Kállay** jogi szemináriumában csakis után készülnek Budapest, IX. Lónyay-utca 18 b. (Calvin-tér mellett). Telefon 125—38. Telefon 125—38.

Uri fehérenemű, „Fownes“ keztyű, „Habig“ kalap, eredeti angol cipő, egyedüli raktár

Róth M. utódánál.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.“ sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

Községi szülésznői állást keresek. **Kitűnő jeles bizonyítvánnyal** és gyakorlati képességgel rendelkezem vagy esetleg oly községet is keresek, hol kevés szülésznővel rendelkeznek, szives megkeresését kérem a Tekintetes Előjáróságnak e kiadóhivatalban.

Ne hagyja magát félrevezetni! Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártelep: **Szent János u 20.** Iroda s raktár: **Bémer tér 3.** A n. é. közönség szives tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a **gyártást is felvettem. 10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap délután: **En vagyok a néni.** Este: **A kis gróf.**
Hétfőn: **Boszorkányvár.**
Kedd: **Koldusdiák.** (Fényes Annuska vendégszereplésével.)
Szerda: **Primerose kiasszony.**
Csütörtök: **Primerose kiasszony.**
Péntek: **Primerose kiasszony.**
Szombat: **Boszorkányvár.**
Vasárnap d. u.: (Csáky Ferenc vendég szereplésével.)

Boszorkányvár. Kedves estéje lesz a Szigligeti-színháznak holnap este. Több évi pihenés után a régebbi esztendő egyik legfinomabb, legmelódikusabb dalművét, a **Boszorkányvart** fogják előadni a színházban. **Gróf Kányavár** szerepét **Leövey Leó** játssza, kinek az egyik legpompásabb alakítása. **Cadalie** énekesnő szerepét **Görög Olga** fogja énekelni. **Kabos Gyulának** **Lamotte** udvarmester szerepében kabinetalakítása lesz. A darab a teljes operettszemélyzetet foglalkoztatja.

Primerose kiasszony. A hét ujdonságai között mindenestre **Flers** és **Caillavet** ötletes, amellet feltétlenül nagy művészettel megírt darabja, a **Primerose kiasszony** kerül színre.

IRODALOM

Élet c. képes heti folyóirat november 10. számában özv. **Báthory Nándorné** írt a muzeumi barangolásokról, **Bodor Aladár** a Nemzetgyén címen érdekes elmefuttatást a nemzeti eszméről, **Halasi Andor** a **Reinhardt Csoda-előadásáról**, **Milotay István** **Törökország romlásáról**. Elbeszéléseket írtak **Toma István** és **Árkosi Ferenczi Kálmán**. Verseket találunk **Kosztolányi Dezsőtől**, **Horváth Ákostól** és **Elek Alfréd**től. Ezenkívül a rendes rovatok és bő illusztrációk teszik elevenné és változatosá az **Élet** legújabb számát.

A **„Vasárnapi Ujság“** november 10-iki számának pompás képei felölelik a hét összes nevezetesebb aktuálisait: a **baláni háborút**, a **Mücsarnok kiállítását**, **Habay Jenő jubileumát**, a háboruba induló magyar vörös-kereszties hölgyeket a **budapesti hajózható esatornát**, **Liantey francia tábornok akadémikussága** stb. Szépirodalmi olvasmányok: **Szende-Dárday Olga** regénye, **Telekes Béla** és **Abrus Balázs** versei, **Szbenyei József** novellája, **Barrie** angol regé-

nye. Egyéb közlemények: a **budapesti református theologiai akadémia** új épülete, az **orosz trónörökös arcképe** s a **rendes heti rovatok**: **Irodalom és művészet**, **sakkjáték**, stb. A **„Vasárnapi Ujság“** előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a **„Vasárnapi Ujság“** kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., **Egyetem-utca 4. szám.**)

MULATSÁG

A Balkezesek mulatsága. A **Balkéz-asztaltársaság** f. évi november hó 12-én (kedden) este a **Nagy-pipa** vendéglőben (**Kossuth-u.**) műsorral és tánccal egybekötött kedélyes estélyt tart, melynek élvezetes műsora a következő: 1. **Megnyitó.** Tartja **Szabados Pál**, tanár. 2. **Paraszt karrikatura.** **Faragó Zsigmond**. 3. **Komoly szavalat.** 4. **Hegedű** szám. **Diósy Andor**. 5. **Kuplé.** **Stein Miklós**. 6. **Énekszámok** **. Kezdeté este 8 órakor. A tiszta jövedelem a **Balkéz-asztaltársaság** által felruházandó (valláskülönbség nélkül) szegény gyermekek javára fordítatik. A műsor ára 30 fill., amely belépőjegyül is szolgál. Műsor után kedélyes osztálysorsjáték lesz. Minden 2-ik lap nyer. Tombola után tánc reggelig.

SPORT

A vasárnapi football mérkőzések.

A mai napon a **NSE** megint **fényes** programot állított össze **Rhédey-kerti** sporttelepén, aholis a mai nap folyamán négy mérkőzés fog lezajlani. Reggel 9 órakor a **NSE II.** a **Törekvés II**-vel barátságos mérkőzést tart majd utána a **MAK** az **Egyetértés SC**-val fog mérkőzni **Stépan Ferenc** (NSE) szöv. bíró vezetése mellett.

Dulután 1 órakor a **MAK** ifj. csapata a **NSC** ifj. csapatával fog mérkőzni **Mikló Béla** (Törekvés) bíraskodása mellett. Fel 3 órakor fogja kezdetét venni az a mindenképen izgalmas és erős bajnoki mérkőzés, melyet a **NSE** a **DKASE**-tel viv meg. A **debreceni** csapat a bajnokság egyik legjog-sabb aspiránsa, nem esoda tehát, hogy a kiváló csapatnak mérkőzése a **NSE**-tel óriási érdeklődést vált ki a sport körökben. A mérkőzést **Schlésinger Izidor** a legjobb nagyváradi bíró fogja vezetni.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Elitelték a harangmezői rablókat.

Tegnapi számunkban megírtuk **Bunkó Demeter** és társának **rablómerényletét**, amelyet most tárgyalt a nagyváradi esküdtbíró-ság **Vámosy Mihály** elnöklete alatt. Tegnapi este 6 órakor hozták meg az ítéletet, amely szerint a bíróság **Bunkó Demeter**t, **Bunkó Vasalit** és **Móga Györgyöt** bűnösnek mondta ki a rablás büntetésében és

ezért Bunkó Demetert 5 évi, Móga Györgyöt 4 évi, Bunkó Vaszalt pedig 3 évi fegyházra ítélte. Egyben pedig elrendelte a három szabadlábbon levő vádlott azonnali letartóztatását. A három elítélt oláh legény hangos sirásra fakadt, amikor meghallotta az ítéletet.

A szuronyos börtönőrök azonnal be is kísérték őket az ügyészség fogházába. Természetesen semmiségi panaszt jelentettek be az ítélet ellen. Dupsi Lajosné az esküdt-bíróság felmentette.

NYILTÉR

Székely Károly

fogtechnikus

műtermét Zöldfa-utca 3. sz. alá (Roth Henrik palota) helyezte át. Telefon 11-77. Telefon 11-77.

Cimre kérem figyelni!

Még ez nem létezett soha!

Ami — K 150-be kerül szabóüzletekben
Az ma — K 68-ért kapható legyen.
Ami — K 160 kerül
Az ma — K 80-ért kapható legyen.
Ami — K 190-be kerül
Az ma — K 94-ért kapható legyen a

TESZLER-féle üzletben.

Az alábbi részletezések szerint: Egy finom télikabát-
nak való kelme és összes hozzávaló kerül:

K 38—
munkadíj K 30—
összesen K 68—

Egy finomabb télikabát kelme és összes hozzávaló-
val kerül:

K 46—
munkadíj K 34—
összesen K 80—

Egy egész finom valódi télikabát kelme és az összes
hozzávaló kerül:

K 58—
munkadíj K 36—
összesen K 94—

Egyben ajánlom a m. t. vevőim figyelmébe a dusan
felszerelt raktáramat. Női kosztüm kelmek minden
lehető színben u. m. kék, fekete, szürke és drapp
dívatos színekben, amelyek mélyen leszállított árak-
ban kaphatók, ugyancsak az öltönytöveket rend-
kívül olcsón bocsájom rendelkezésére nagyrabecsült
vevőimnek. Kérem ezen alkalmat kihasználni és egy
próbabevásárlást eszközölni, míg a készlet tart.
Tisztelettel

Schwartz Kálmán.

Zöldfa-utca 21. sz.

FOGAK.

Ép gyökerek behagyásával
művészikivitelben szápadlás
nélkül is készíthető kité-
nevű

Fogtechnica

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Fényképező gépek

mindenféle kellékekkel.

Lorgnettek, hő- és lázmérők
legnagyobb választékban. Ja-
vitások elvállaltatnak

PETRY ÁRPÁD

óras- és látászerezés

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Rieszó mellett a
Rimanóczy palotával szemben

Telephon (vidékre is) 181 sz.

TÁVIRÁTOROK

Ugron István Budapesten.

Budapest, nov. 8.

Budapesti tudósítónk jelenti: Ugron
István belgrádi követünk tegnap ismét
megjelent az osztrák delegáció épületében és
hosszasan tárgyalt Berchtold gróf külügy-
miniszterrel. Ugron valószínűleg az éjjel
utazik vissza Belgrádba.

Ellopták a király reggelijét.

Budapest, nov. 9.

(Saj. tud.) Tegnap reggel a ki-
rály reggelijét ellopták. Az esetről
jelentést tettek a szolgálatot telje-
sítő detektívnek, aki megállapította
egy kormos ujjlenyomatról, hogy a
lopást csakis kéményseprő követ-
hette el. A detektív a nyomozás fo-
lyamán tényleg meg is találta a
tolvajt, aki éppen akkor jóízűen fo-
gyasztotta a reggelit. A kémény-
seprőt letartóztatták.

Leégett cserépgyár.

Érsekujvár, nov. 9.

A kismarjai cserép- és fedélle-
mez gyár az éjjel leégett. A kár
800.000 korona. A pusztulás foly-
tán 300 család maradt hajléktalan.

A drinápolyi gyűrű.

Szófia, nov. 9.

(Saját tud.) A bolgárok hadi gyűrűje
mind összesebb szorul Drinápoly körül. Ma
elesett a két legfontosabb erőd is: Kartelepe
és Papatepe. Bevették még Gymmariánt és
Kavalót. A török őrség kényre-kezdve adta
meg magát.

Győzelmi hírek Konstantiná- polyból.

Budapest, nov. 9.

(Saját tud.) A török fővárosból
érkező hírek még mindig makacsul
jelentgetik Európának a török győ-
zelmeiket. Allitóltag tegnap Skutari-
ból kirohanást csináltak és az
ostromlókat erősen megtizedelték.

Drinápoly mellett 36 órája tart
a harc. Marat körül heves szurony-
rohamot intézett a török csapat és
megfutamította a bolgárokat.

Szerbia kapjon kikötőt!

Pétervár, nov. 9.

Az orosz kormány ma erélyes
hangon nyilatkozott. Azt publikálja,
hogy Oroszország megegyezett Fran-
ciaországgal és Angliával abban,
hogy Szerbiát nem szabad megaka-
dályozni tengeri kikötő megszerzé-
sében. Egyben kijelenti, hogy el-
ismeri Szerbiának erre való jog-
címét.

Nem gyilkolnak!

Konstantinápoly, nov. 9.

(Saját tud.) Azzal a hiresztelés-
sel szemben, hogy itt a keresz-
tényeket öldösik, megjött a sablonos
cáfolat. Eszerint Konstantinápoly-
ban példás nyugalom van(?)

KÖZGAZDASÁG

Szállítás a honvédségnek.

A m. kir. budapesti I. honvédkerületi hadbiztossága
az 1913. évi június hó 1-től december hó
31-ig terjedő időben szükséges kenyér, zab,
széna, szalma és alomszalma szállításának
biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati ha-
táridő: november 14, 15, 18, 20, 21 és 25. A
pályázat részletes feltételei a kamarai irodá-
ban a hivatalos órák alatt d. e. 8, délután 2
óraig megtudhatók. — 4337—1912. sz. érte-
sítés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter
ur 78565—1912 sz. leirata folytán van szeren-
csénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a
cs. és kir. hadsereg 1913. évi kötszdrszük-
séglet szállítására vonstkozó hirdetmény a
„Budapesti közlöny” f. évi. november hó
5-iki számában megjelent. Nagyvárad, 1912.
nov. 4. dr Moskovits József elnök, dr Sar-
kadi Lajos titkár.

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb
felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Májusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyvárad-
fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	—	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	—	531.—
Közuti vasut	—	651.—
Városi villamos	—	373.—
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
Rimamurányi	—	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hanincs megelegetve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármiké. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

LENGYEL JÓZSEF

épület- és diszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező elfogad

házak, tornyok, kastélyok
állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy helyben, mint vidékre díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

Aszódinál Kugler Gerbeaud

Összes gyártmányainak lerakata.

Mai naptól forgalomba hoztam. Kiemelni óhajtom, hogy a közönségnek ezek után fölöslegessé fog válni Budapestről hozatni GERBEAUD

cukorkát, mert kizárólag a legfrissebb minőségben fogom szolgáltatni. Egyidejűleg tudatom a **cukorka** és **csokoládé** szakértő közönséget, hogy a következő világ cégekkel állok összeköttetésbe, úgy nagyban mint kicsinyben raktáron tartok az összes gyártmányokból — úgy mint:

Gerbeaud összes gyártmányai.

Guszt Vilhellen Heller Bécs.

Weit furt & Sohn Budveisz.

Wiese világ cég Köln.

Sárotti Berlin.

Murrai & Comp London.

L. Idequin & Cie Páris.

Lint Zürich

G. J. Rademark & Comp Hopjesz Holland.

Caillers csokoládé.

Suchard csokoládé.

Galla Péter csokoládé.

Schmidt Viktor és Fiai Bpest, Bécs.

Stolverk Testvérek Pozsony.

Maux összes gyártmányai.

Kabos tea kenyerek.

Megay híres cukrász sütemények minden előkelő kávéházba kapható.

Dechus Degaliör francia bonbonok,

valamint az összes itt föl nem sorolt cukorka gyárokkal állok összeköttetésbe, ugyszintén magyarországi mint külföldi gyárakkal. Tisztelettel

Aszódi Mihály

cukorka és csokoládé nagykereskedő, és
vezérképviselő.

Fő-üzlet Kossuth-utca.

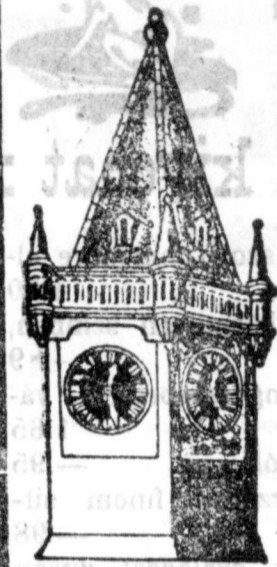
TELEFON 635.

I. fiók „Cukorka Király“ Kert-u.
TELEFON 10-16.

II. fiók Csokoládé Király Rákóczi-u.
TELEFON 610. előkészülőben.

Sarkady és Szánthó TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs“ és „szabadlengésű“ járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés.

Arjegyzék kívánatra Saját ház.

„Varázsfuvola.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola“ rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Díszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vágnér „Hangszer-Király“ ország-szerte elismert legolcsóbb hangszeráruházában kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Szőke haj

megsötétedik a nagymértékű zsirképződéstől, a por lerakódásától és a piszoktól. Milyen könnyen elejét veheti ennek a ki a kedvelt és milliószor kipróbált

Kamilla-sampunt

a fekete fejjel

tőlváltva

tojás-sampunnal a fekete fejjel

hétenként kétszer rendszeresen használja. A haj megszabadul a tisztátalanságtól és a szép, természetes szín ismét érvényre jut.

Az a siker, amelyet a mindenütt ismert és kedvelt Kamilla- és tojás-sampununk a fekete fejjel napról-napra terjed, abból is megállapítható, hogy egész sor kétes értékű utazatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellette védőjegyre. — Kamilla- és tojás-sampununk a fekete fejjel enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utazatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihullását idézik elő.

Sampun a fekete fejjel eredeti csomagocskákban 30 filléért kapható minden gyógyszer-tárban, drogeriában, illatszert- és szappanüzletben és todrászoknál is. A hol nincs meg az eredeti preparátum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faiszl Ferenc, Budapest, VI., Mozsár-utca 12.

a honnan közölni tojás a legköze ebbi elárúsító címet vagy 240 kor. előzetes beküldése ellenében barmentesen küldenek 3 csomagocskát. Utánvetési való küldésnél 35 fillérrel több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H. Berlin N. 37.

Értesítés.

Megnyilt a

„Béka“ bolt

Uj rőfös, rövid és női divatáru-
ház Nagyváradon Zöldfa-utcaTessék ügyelni a kirak-
at-üvegeinkre festett

„BÉKÁRA“

Árjegyzéki kivonat:

1 vég Rumburger vászon mindenre alkalmas	4 50
1 méter gyapjuszövet bármilyen színben, 120 széles	—,89
1 Himzett elejű nőing szepességi vászonból	1.65
1 nőing finom siffonból	—,95
1 női hálókabát (korzetta) finom siffonból	—,98
1 Nőing himzéssel és szalaggal dusan diszitve	—,98
1 Izléses diszkötény	—,55
1 Női reformkötény finom klottból vagy lüszterből	1.65
1 fekete klot alsószoknya	—,98
Egy 6 személyes damaszt garnitura	2.75
1 Fekete nap és esőernyő	—,98
1 Elegáns f. hér puhaelejű férfiing	1.25
1 finom 5 soros gallér minden fazon és szám	—,13
1 pár kezelt fehér vagy színes	—,21
12 darab valódi rumburgi vászon zsebkendő	1.50
1 méter kozmanózi karton bármilyen színben, jó mosó	—,22
1 méter legfinomabb gyapjudelin legújabb divatnak	—,59
1 kétszemélyes klot paplan jó vattával töltve, bármilyen szín	3.25
1 Ablakra való szövelfüggöny	1.39
1 Magános ágyterítő	—,89
1 garnitura 2 ágy és egy asztalterítő	4 50
1 Vég valódi rumburgi kanavász, bármilyen színben	4.75
1 fehér siffon alsószoknya	—,98
1 méter ruhavászon minden színben	—,29
1 méter csipkefüggöny	—,26
1 fejre való selyemsal	1.25
1 m. 120 széles gyapju pepita szövet	—,45
1 méter mosó delin legújabb minták	—,24
1 himzett elejű bluz	—,98
1 színes napernyő gyönyörű szép	1 52
1 Reformkötő, jó mosókarton	—,69
1 nyári flanel takaró	—,95
1 fejre való pepita selyem kendő	—,98
1 finom damaszt abrosz	—,98
1 kávé abrosz	—,79
1 kávé szalvéta	—,06
1 fekete klot alsószoknya	—,98
1 Szmirna agyháthoz való szőnyeg	1.65
1 méter bőrörös spárta szőnyeg	—,39
1 nagy szoba szőnyeg	—1.69
1 méter dupla széles cérna csipke függöny applikált mintákkal	—,58

Vidéki megrendelések utánvétel mellett a
legpontosabban lesznek elintézve.Postai szetköldek minden nap. Tessék a kirak-
at-üvegeinkre festett „BÉKÁT“ keresni

Olcsóbb lett a kenyér

4 fillérrel.

Van szerencsénk a t. c. közönség szíves tudomására adni, hogy városszerte közked-
veltségnek örvendő kenyér gyártmányunkat
a fogyasztó közönség előnyére és kényel-
mére a mai naptól fogva eredeti gyári
árakban fogjuk az alantabb felsorolt raktá-
rakban kilogrammonként is árusítani.

KENYÉR ÁRAINK:

0-ás	30 fillér
fehér	28 „
félbarna	26 „
barna	24 „

Gyári raktár Szacsvey-utca.

Telephon 551.

ELÁRUSÍTÓ HELYEK:

1. Főraktár: Szent László-tér (Kovács-ház) telephon 936.
2. Adria liszt raktár Rákóczi ut telephon 5.
3. „ „ „ Nagypiacz telephon 337.
4. „ „ „ Csillagváros (Bánya-
sor) telephon 1242.
5. Adria lisztraktár Kolozsvári-utca (volt
Feldheim-ház.) telephon 188.
6. Reich Antal Szaniszló u. telephon 436.
7. Wasvári Zsigmond Kórház-u. telef. 1305.
8. Markovits Ignátz Perces-u. telephon 1286.
9. Fülöp Lipót Kaszárnya u.
10. Király Jenő Rákóczi-ut (Stern palota).
11. Ungár Jenő Teleki u.
12. Wieder Lajos Malom u. telephon 894.
13. Deutsch Dávid Teleky-u.

ADRIA kenyérgyár r.t.

Savoy-szálloda

Budapest, VIII., József-körut 16.

Elsőrangú kényelemmel berendezett utcai
szobák. Kötöny étterem. Mérsékelt polgári
árak. Külön termek. Bankettek, esküvők ren-
dezése elfogadjatik.Estén-
kint

Farkas Vince

hírneves cigányprimás
teljes zenekarával
HANGVERSENYEZ.

Szíves pártfogást kér

SZABÓ TIVADAR,

tulajdonos, a «Nemzeti Kaszinó» v. üzletvezetője és a
«Deli» v. főpincére.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség be-
cses tudomására hozni, hogy 32 évi
tapasztalataim és tanulmányaim után a
mai kor igényeinek megfelelően

Építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakítá-
sokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben,
szolid árak mellett. Nedves falak a leg-
újabb találmány szerint teljesen szá-
razzá alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és mülakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37.

Telefon 11-37.

Meg van!!

az asszonyok öröme!

Nem kell többé mérgetlődni,
csekély tüzelővel gyorsan le-
het sütni és főzni. régl tűz-
helyeket (sparhelt) át le-
het olcsó pénzért alakí-
tani. Háztulajdonosok, mér-
nök és építész uraknak ár-
engedmény.Továbbá minden néven nevezendő
lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Tisztelettel értesitem a nagyér-
demü közönséget, hogy

Csengeri-utca 21-ik szám alatt

saját házamban, egy a mai kor-
nak mindenképen megfelelő

= épület és =

műbutor asztalos

műhelyt létesítettem.

Elfogadok: előszoba és konyha
felszereléseket minden ki-
vitelben, továbbá templom,
iskola, gyógyszerár és ká-
véház berendezéseket kellő jár-
tossággal. Rajzzal és költség-
vetésekkel úgy helyben,
mint vidékre készséggel
szolgállok. — Tömeges rende-
léseket kérve vagyok kiváló
tisztelettel

Gaál József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Telefon 8 sz.

Telefon 8 sz.

Tiszta, kitünő borból párolt valódi
dr. Szij József-féle 1890-ből származó, tehát 22 éves cognac
 amíg a készlet tart, **kizárólagosan**

Janky Antal utódánál

szerezhető be. Fűszerüzlet és csemege a Szent László-téren.

Kosár- és petroleu üzlet ugyanott az udvarban.

Telefon 10-87.

Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

műasztalos

Szacs vay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra
 azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Igen jó keresetre

tehetnek szert nők csipke-
 horgolással. Forduljanak válasz-
 bonyolított szűrt levélben a

Magyar Haziparfejlesztő vállalathoz Déván.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamosvilágítási és erőátviteli házi telefon csengő berendezéseket. Motor és dinamó tekercs lesek és szakszerű javítások. Iszere kiv. tel. csillárokat rajzszerűen készít és átalakít. Éjjeli ügyeletet szolgálat.

Telefonszám 1192

Fey Rezső

műbádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
 TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari ragymentes
 closteteket vízöblítéssel.
 Angol-closett berendezést,
 víztartány vagy önzáró clo-
 sett csapokkal való öblítéssel.
 Mindennemű épület- és dísz-
 bádogos munkát. Vil any-
 erő gépekkel berendezve.

„Styria-Universal“
 Képviselek kerestetnek! **Kötőgépek**

megmunkálnak **finom** és
vastagszálu pamutot
ugyanazon gépen.
 Árjegyzék ingyen. Részletfizetésre is
 Styria-Kötőgépgyár, Graz, III.

Vasszerkezeti gyár.

ABLAK-REDÖNYÖKET
 NAGYVÁRADON KIZÁRÓLAG
 SZÁNTÓ-DEZSŐ
 KÉSZÍT. MŰLAKATOS TELEF.

Lakatos műhely.

SZÁNTÓ DEZSŐ

első nagyváradai
redőnygyára.

Ért sitem a közönséget, hogy műlakatos ipartelepemet és redőnygyáramat a Szent János utca 22. szám alá (bejarat a honvéd taktanya mellett) egy dírtől készült épület és meret-iben még eddig városunkban nem létező gyárhelyre helyeztem át. Redőny gyártmányaim: Esslingeni ablak faredőnyök, gördülő acél bolti redőnyök, (rolliók) napellenző ponyvák, Jalousiák, damaszt és vászon redőnyök a legkiválóbb minőségben. Felváltok az épület és műlakatoság kérdése tárgyú összes munkákat, u. m.: vasszerkezetek, vasrácsok, épület vasalások, biztonsági vasajtók, kiváló minőségű tűzhelyek és ajtócsukókat sfb. Szállítások vidékre a leggyorsabban. Redőny javítások szakszerűen eszközöl-
 tetnek javítási munkák telefon hívásra.

Tisztelettel

Telefon 491.

Szántó Dezső.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Klein Márton Udvari kávéházához társként beléptem s kérem a közönség jóindulatu támogatását.

BIHARI LASZLÓ.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

Autó (automobil) tulajdonosok szives figyelmébe

PNEUMATIK, köpeny és tömlő, vulkanizáló műheiy!
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.

Mezőy Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebbi és legmegbízhatóbb toronyóra készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Özv. Schmidt Gyuláné

könyvkötészetét a régi Apolló épületből

Rákóczi-ut 16. sz.

alá helyezte át, amire felhívjuk a n. e közönség becses figyelmét. Tanulmányok bekötése, olcsón s gyorsan készíttetnek el. Becses pártfogást kér

Özv. Schmidt Gyuláné

Gvár: Köröz-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

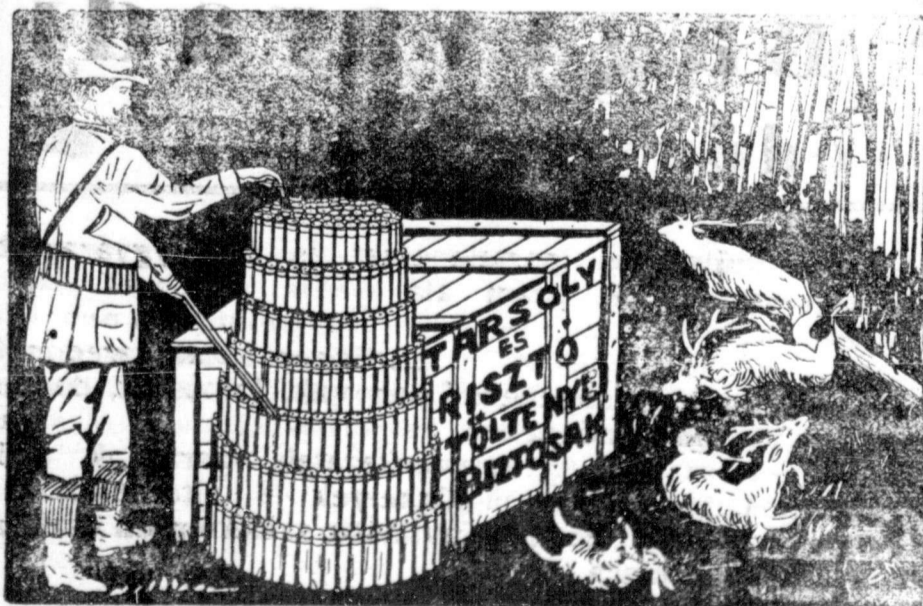
„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

es. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések
Eredeti Valtersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükrök
Coll-tükrök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükrök
Faönttükrök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

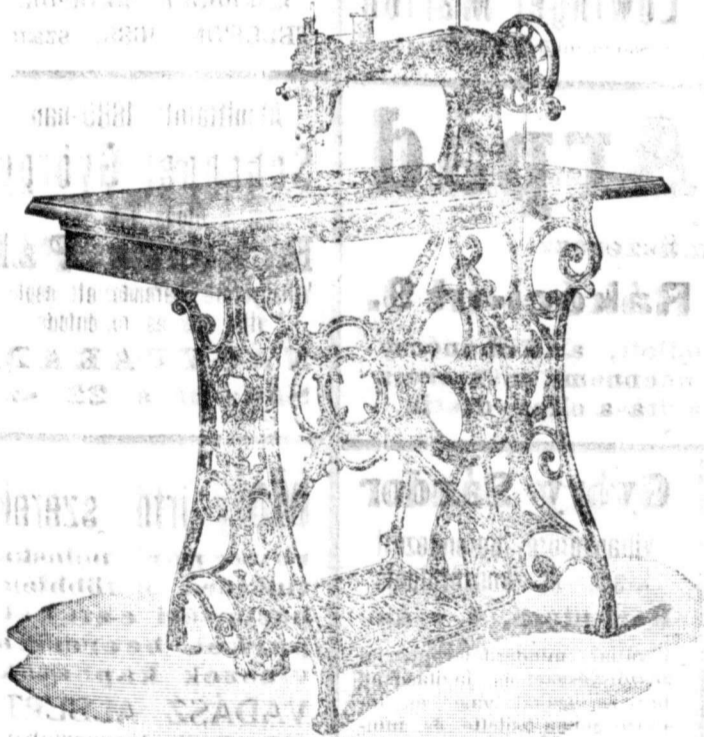
Opalescens és színes üvegek

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtalanul végezzük
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok ki-
képzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Telefon 245. sz.

Telefon 245. sz.

Kalenda János

cégnél Nagyváradon
a Szent László-teren
legjutányosabban beszerezhetők mindennemű

Varrógépek

Gramofonok
Kerékpárok

Vadászfegyverek és vadászati kellékek óriási választékban; ugyszintén uta-
zási cikkekben is nagy választék található.

Fenti árucikkek előnyös részletfizetésre is kaphatók.

Carbid olcsó napi árban.

Varrógépek, gramofonok olcsón javíttatnak.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villanyos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utca

sarok, Schvare Farkas-féle házban.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltetnek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Alapítva 1895-ben.

Deo Adiuante!

Imrek Károly

épület és műbutorasztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapítva 1895-ben.

HA A KOSSUTH-

utczába vezető útja, keressé fel a legjobb hírnevnek örvendő

KEPES ETEL.

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban és közelbe kézi munka anyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilgyi Geza és T-s-nal Rákóci-ut

Telefon. 630.

A „Nagyvárad Torna Club“

Clubhelyisége

Kolozsvári-utca 50. szám alatt

a Varga-féle Magyar Királyi kávéházban.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgyközönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Táray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és mulakatos vízvezeték és vasszerkezeti munkák.

Mezey János és Tarsa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vagyunk

lánckútat

MÁRKUZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u 1. sz.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. itélőtábla és a megyei főszolgabirodalmak és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

műasztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városában évek során át szerzett gyakorlati ismeretem lehetővé teszi, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak-tudással a legegyszerűbben elvégezzem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kábel-berendezéseket minden stíl és kivitelben a legolcsóbb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó De. ső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovs. ky-ut

TELEFON 491.

Csoda elárúsítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumburger vászon, se-lyem és csipke dolgokat.

Felárba árusítom.

Löwinger Márton

versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál,

Kossuth Lajos-utca 18.

Az összes alkatrészek állandóan raktáron.

TELEFON 1038. szám.

Haus Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyzereleléseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szakiparos.)

NAGYVÁRAD.

Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Arpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Taroly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben mindennemű műszerész munkák szakkereső javítását elfogadjatik.

Alapítva 1880-ban

Schopper György

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyerőre berendezett gépjavító, vas és rézöntő

NAGYVÁRAD,

Sánc-utca 22. sz.

Mayer Lajos

kárpitos és díszítő GYÁR-U 1 SZÁM.

Elvállal minden szakmába vágó munkát jutányos árban. Levelezőlap meghívásra azonnal jövök. Állandóan készmunka kapható.

A NOVEMBERI költözködéseikkor a legolcsóbb

HIRN M és FIA

villamosági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy csillárraktár.

Telefon 1054.

Telefon 1054.

Györy Sándor

villanyerőre berendezett keses és köszörűdeje

Kert-utca, 4. szám.

Elvállal mindennemű speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsillette és mindentéle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

Moly irtó szerek

rovarpor, poloska tinktura, s többféle háztartási cikkek

parket beeresztő viaszok kaphatók

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában

BÉMER-TÉR.

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek

a legolcsóbban kaphatók

Lefkovits és Kácsér

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek

seit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

villamos berendezési vállalata Szatardi-u. 9. Költségvetéssel díjtanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Reisinger József

mechanikai gép és fegyverjavító műhelye

Sas palota zöldfa passzáz,

a hol a legprecízebb esztérga és gépmunkák készülnek.